

Evaluating the Integrity of Green Tax in the Presence of the Values of Thick Decision¹

Behzad Qobadi², Hoshang Amiri³, Qasim Rakabdar⁴

Received: 2022/04/25

Accepted: 2022/08/31

Research Paper

Abstract

The perpus of this research is evaluating the Integrity of Green Tax in the Presence of the Values of Thick Decision. In this research, in order to identify the components (consequences of glass ceiling) and research propositions (hegemonic of power acceptance), a combined analysis was performed with the participation of 15 accounting experts at the university level and In the quantitative part, the components and propositions identified in the form of matrix questionnaires were evaluated by 22 CEO in Capital Market. The results showed that the statement of social responsibility in decision making (B2); Reducing conflict of interest in decision-making (B5) and legitimacy in decision-making (B6) are the most influential philosophical themes in crowdfunding decision-making at the capital market level, which reinforces the consequence of reducing environmental pollution as a component of green tax sustainability. This result suggests that crowdfunding decision-making, which describes the pursuit of a significant level of pluralistic social values, reinforces the implications of green taxes for the future, as companies increase their social responsibilities by expanding their social responsibilities to strengthen productive infrastructure. Reduce themselves and, through the disclosure of voluntary information in the form of financial statements, enrich social confidence and trust through insight into congestion decisions.

Key Words: Integrity of Green Tax, Values of Thick Decision, Interpretive Ranking Process (IRP).

JEL Classification: G23.

1. DOI: 10.22034/JSE.2021.11689.1778

2. Department of Accounting, Khoramshahr International Branch, Islamic Azad University, Khoramshahr, Iran. (behzad.acc91@yahoo.com).

3. Assistant Professor, Department of Accounting, Abadan Branch, Islamic Azad University, Abadan, Iran. (Corresponding Author). (Dr.amiri72@yahoo.com).

4. Assistant Professor, Department of Mathematics, Abadan Branch, Islamic Azad University, Abadan, Iran. (ghasem_rekabdar@yahoo.com).

سازمان بورس و اوراق بهادار، مرکز پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

فصلنامه بورس اوراق بهادار، سال پانزدهم، شماره ۵۹، پاییز ۱۴۰۱، صص ۳۳۲-۲۹۳

ارزیابی یکپارچگی مالیات سبز بر اساس ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی^۱

بهزاد قبادی^۲، هوشنگ امیری^۳، قاسم رکاب دار^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۰۹

مقاله پژوهشی

چکیده

هدف این پژوهش ارزیابی یکپارچگی مالیات سبز بر اساس ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی بر اساس نظریه همسانی ماتریس تفسیری است. این پژوهش برحسب روش شناسی در دسته پژوهش‌های ترکیبی (کیفی/کمی) قرار می‌گیرد و از دید نتیجه جزء پژوهش‌های توسعه‌ای قلمداد می‌شود. در این پژوهش به منظور شناسایی مولفه‌ها (یکپارچگی مالیات سبز) و گزاره‌های پژوهش (ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی) از تحلیل فراترکیب و با مشارکت ۱۵ نفر از خبرگان رشته حسابداری در سطح دانشگاهی استفاده شد. در بخش کمی مولفه‌ها و گزاره‌های شناسایی شده در قالب پرسشنامه‌های ماتریسی توسط ۲۲ نفر از مدیران شرکت‌های بازار سرمایه مورد ارزیابی تحلیل تفسیری قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد، گزاره مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری و مشروعیت در تصمیم‌گیری به عنوان تاثیرگذارترین ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی در سطح بازار سرمایه است که باعث تقویت پیامد کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی به عنوان مولفه‌ی یکپارچگی مالیات سبز می‌شود. این نتیجه نشان می‌دهد ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی که پیگیری سطح چشمگیری از ارزش‌های اجتماعی کثرت‌گرایانه را تشریح و یکپارچگی مالیات سبز را برای آیندگان تقویت می‌کند، چراکه با افزایش مالیات‌های سبز، شرکت‌ها برای توسعه مسئولیت‌های اجتماعی خود تلاش می‌کنند تا با تقویت زیرساخت‌های تولید از حجم آلاینده‌گی‌های خود به کاهند و از طریق افشای اطلاعات اختیاری در قالب صورت‌های مالی، اطمینان و اعتماد اجتماعی را به واسطه بینش در تصمیم‌گیری‌های ازدحامی را غنا بخشند.

واژه‌های کلیدی: یکپارچگی مالیات سبز، ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی، فرآیند تحلیل رتبه‌بندی.

طبقه‌بندی موضوعی: G23.

DOI: 10.22034/JSE.2021.11689.1778

۲. گروه حسابداری، واحد بین‌المللی خرمشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خرمشهر، ایران. (behzad.acc91@yahoo.com).

۳. استادیار، گروه حسابداری، واحد آبادان، دانشگاه آزاد اسلامی، آبادان، ایران. (نویسنده مسئول). (Dr.amiri72@yahoo.com).

۴. استادیار، گروه ریاضی، واحد آبادان، دانشگاه آزاد اسلامی، آبادان، ایران. (ghasem_rekabdar@yahoo.com).

مقدمه

فعالیت‌های اقتصادی و به تبع آن رشد و توسعه اقتصادی، به خصوص در دهه‌های اخیر، بدون توجه به محدودیت‌های طبیعی، خسارات جبران‌ناپذیری به محیط‌زیست وارد کرده است. از عوامل موثر در آلودگی محیط‌زیست، می‌توان به احتراق سوخت‌های فسیلی، ضایعات صنعتی، مواد رادیو اکتیو، زباله شهری، حرارت، مواد شیمیایی و آلوده‌کننده‌های طبیعی اشاره کرد (هئو و همکاران^۱، ۲۰۱۸). استفاده از این موارد منجر به انتشار گازهای گلخانه‌ای و به تبع آن گرم‌شدن زمین، سوراخ‌شدن لایه ازن، باران‌های اسیدی، وارونگی هوا و از بین رفتن زیست‌گاه‌ها می‌شود. این آلاینده‌ها چون در گردش و جریان هستند، به مکان‌های گوناگون در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی منتقل می‌شوند. بدین جهت انتشار آلودگی به عنوان کالای منفی عمومی جهانی مطرح است (آهنگری و همکاران، ۱۳۹۷). امروزه محیط‌زیست به عنوان یکی از مهمترین ارکان توسعه پایدار قلمداد می‌شود و توسعه اقتصادی و اجتماعی در گرو پایدار و کارکرد صحیح آن است. محیط‌زیست یکی از مؤلفه‌های اصلی در سیاست‌های کلان جهانی است و بسیاری از مؤلفه‌های دیگر از قبیل قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و غیره را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به همین دلیل مهم‌ترین عامل و پیش‌نیاز هر فعالیت کلان، سازگاری آن با محیط‌زیست خواهد بود (ایزدخواستی و همکاران، ۱۳۹۶). اهمیت محیط‌زیست به اندازه‌ای است که افزون بر توجه جهانی به آن، در بسیاری از برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های بخشی نیز به عنوان اولویت در قالب تدوین راهبردهای یکپارچه و همگن مطرح است تا از این طریق بتواند به یک الگوی مشخص قابل کنترل برای جلوگیری از تخریب محیط‌زیست دست یابد. در واقع رویکرد یکپارچگی، رویکرد جامع و یکپارچه در الگوهای نظارتی می‌تواند تعریف شود و به معنای همشکلی و هم‌ریختی در یک مبنای نهادی همچون توسعه است. بکارگیری رویکرد یکپارچگی می‌تواند در ایجاد نظارت‌های اثربخش‌تر بر کارکردهای زیست‌محیطی کمک کند و باعث شود تا سطح راهبردی کنترل آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی به طور منسجم‌تر به ایجاد الگوهای فرهنگی، زیستی، عملکردی و ... منجر شود (سلیمانی و مجبوری‌زیدی، ۱۳۹۸). به عبارت دیگر باعث خواهد شد تا فلسفه‌های نظارت نهادی با اثربخشی تأثیرگذاری، کارکردهای زیست‌محیطی شرکت‌ها را شکل دهد و باعث توسعه پایدار شود (لو و همکاران^۲،

1. Hou et al

2. Luo et al

۲۰۱۷). مالیات‌های زیست‌محیطی یا مالیات‌های سبز یکی از ابزارهای یکپارچگی اقتصادی و به‌طور دقیق‌تر یکی از سیاست‌های مالی در حفظ و حراست از محیط‌زیست است که پیامدهای فراوانی را برای توسعه صنایع کشورهای پیشرفته به همراه داشته است (رودریگوئز و همکاران^۱، ۲۰۱۹). مالیات سبز یا مالیات‌های زیست‌محیطی بر انواع آلودگی‌های محیط‌زیستی اعمال می‌شود. این مالیات‌ها نه تنها کارایی را خدشه‌دار نمی‌کند، بلکه به دلیل کاهش هزینه‌های ناشی از آلودگی، نفع اجتماعی را نیز افزایش می‌دهد. دریافت این نوع مالیات از کارخانجات و کسانی که باعث آلودگی محیط‌زیست می‌شوند، افزون بر این که ایزمورفیس‌های محیط‌زیست را در قالب راهبردهای همگن یکپارچه کند (ستوده‌نیاکرانی و همکاران، ۱۳۹۹)، می‌تواند به ایجاد برتری اجتماعی براساس مضامین تصمیم‌گیری‌های ازدحامی بدل شود. به عبارت دیگر، براساس المان تصمیم‌گیری ازدحامی، مجموعه متکثری از منافع ایجاد می‌شود که دارای ارزش‌های برابر و یکسانی در راستای برآورده کردن هدفی مشترکی همچون حفظ محیط‌زیست و کاهش آلاینده‌گی هستند. به عبارت دیگر المان تصمیم‌گیری ازدحامی تحت شرایط تضاد منافی همچون آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی و ناپایداری یکپارچگی یکپارچه، با اهمیت‌دادن به ترجیح‌ها و انتظارات متفاوت اما مهم، به عنوان یک دغدغه اجتماعی در تلاش است تا با ایجاد ارزش‌های ارزش محور برای منافع مشترک به افزایش اثربخشی در ایجاد رضایت و اطمینان اجتماعی کمک کند (آییش^۲، ۲۰۲۰). در واقع شرکت‌ها از طریق ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی یعنی ارزش‌های تصمیم‌گیری کثرت‌گرایانه، برتری‌های ناشی از وجود مالیات سبز را پیگیری می‌کنند. این سطح از تصمیم‌گیری‌ها پیگیری ارزش‌های کثرت‌گرایانه‌ی اجتماعی است که به عنوان یک نیاز اجتماعی همچون کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی می‌تواند به افزایش اعتماد و اطمینان سهامداران و سرمایه‌گذاران کمک کند (ستوده‌نیاکرانی و همکاران، ۱۳۹۹). به عبارت دیگر، ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی، استعاره‌ای از ارزش‌های جمع‌گرایانه‌ای است که شرکت‌ها با گرفتن آن سبب می‌شوند تا بینش‌های منسجمی در بین صاحبان منافع نسبت به تصمیم‌گیرندگان ایجاد شود (موسوی اعظم، ۱۳۹۵) و باعث ایجاد اطمینان و اعتماد شود، که در سطح نمایندگی می‌تواند به کاهش تضاد منافع بین سهامداران با مدیران منتهی شود (کینادر^۳،

1. Rodriguez et al

2. Ishaque

3. Kinander

۲۰۱۸). در همین راستا پژوهشگرانی همچون جین و همکاران^۱ (۲۰۱۹)؛ روردرویگوتز و همکاران^۲ (۲۰۱۹)؛ هئو و ژانگ^۳ (۲۰۱۸)؛ کاریداس و ژانگ^۴ (۲۰۱۸) معتقدند که دریافت تقویت یکپارچگی مالیات‌های سبز افزون بر اینکه می‌تواند به حفظ محیط‌زیست کمک کند، بلکه با تعامل میان اقتصاد و محیط‌زیست، می‌تواند سبب تقویت توسعه پایدار نیز شود. در واقع توسعه پایدار در نظام مالیاتی حتی یکپارچگی مالیات سبز به عنوان یک فرآیند متقابل و دوطرفه در اطمینان‌زایی می‌تواند اعتماد اجتماعی را براساس سطوح تصمیم‌گیری‌های ازدحامی تقویت کند. به عبارت دیگر، ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی که پیگیری سطح چشمگیری از ارزش‌های اجتماعی کثرت‌گرایانه را تشریح می‌کنند، سبب تقویت یکپارچگی مالیات سبز برای ایجاد انسجام و یکپارچگی در تحکیم رفتار مالیاتی سبز و مسئولیت در آن می‌شود. چراکه با افزایش مالیات‌های سبز، شرکت‌ها برای توسعه مسئولیت‌های اجتماعی خود تلاش می‌کنند تا با تقویت زیرساخت‌های تولید از حجم آلاینده‌گی‌های خود بکاهند و از طریق افشای اطلاعات اختیاری در قالب صورت‌های مالی، اطمینان و اعتماد اجتماعی را به واسطه بینش در تصمیم‌گیری‌های ازدحامی را غنا بخشند. بنابراین این پژوهش به دنبال ارزیابی یکپارچگی مالیات سبز تحت وجود ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی است.

مبانی نظری

با توجه به افزایش آلاینده‌گی‌ها و تغییرات اقلیمی، استفاده از رویکرد یکپارچگی باعث ایجاد تعادل بین فشارهای نهادی و توسعه پایدار می‌شود و اجرای یکپارچه و منسجم کارکردهای زیست‌محیطی شرکت‌ها را تقویت و کمک می‌کند تا نهادها و ذینفعان نسبت به عملکردهای زیست‌محیطی شرکت آگاه شوند (بهارلو و همکاران، ۱۳۹۹). اما نبود رویکرد یکپارچگی باعث پیچیدگی نهادی در سطح نظارتی بر کارکردهای زیست‌محیطی شرکت‌ها شده است. زیرا در تحت شرایط یادشده، تعادل بین فشارهای نهادی و فشارهای ذینفعان از بین می‌رود و این موضوع باعث عدم تدوین ابزارهای نظارتی و اختیاری لازم برای توسعه افشای عملگردها و کارکردهای زیست‌محیطی شده است (گرینوود و همکاران^۵، ۲۰۱۰). باید توجه داشت، عدم تعادل بین

1. Xin et al

2. Rodriguez et al

3. Hou & Zhang

4. Karydas & Zhang

5. Greenwood et al

فشارهای نهادی و ذینفعان در تحت عدم وجود رویکرد یکپارچگی، منجر به روش‌های مختلف مدیریتی و راهبردهای مختلف محیطی زیستی در شرکت‌ها شده است. در واقع فقدان یکپارچگی و انسجام نهادی در تحت شرایط نبود رویکردهای یکپارچگی باعث می‌شود، سطح شناخت شرکت‌ها نسبت به عملکردهای زیست‌محیطی و سطح ادراک ذینفعان نسبت به درخواست این سطح از عملکردها، دچار سردرگمی زیاد شود، موضوعی که نه الزاما در سطح بازار سرمایه در کشور ما وجود دارد و نه استوار بر ابعاد فرهنگی و مسئولانه در سطح بازار رقابتی چندان به چشم می‌خورد. از طرف دیگر، مالیات‌ها افزون بر وظیفه تأمین مالی دولت از جنبه‌های دیگری نیز دارای اهمیت هستند. مالیات‌ها یکی از ابزارهای اقتصادی دولت برای دخالت در بازار در مواقع لزوم و وسیله‌ای برای تأمین مالی دولت به منظور نیل به دیگر اهداف موردتوجه جوامع بشری هستند، زیرا دولت‌ها با هر ساختار سیاسی دارای سه هدف اصلی هستند: ثبات اقتصادی، توزیع عادلانه درآمد و تخصیص بهینه منابع. مالیات‌ها از یکسو باتوجه به اصابت مالیاتی بر شرایط توزیعی جامعه تأثیرگذار هستند و از سوی دیگر، با جابجایی منابع از بازاری به بازار دیگر آثار تخصیصی به همراه دارند (صادقی و همکاران، ۱۳۹۷). از این رو، متخصصان مالیاتی و اقتصادی همواره در پی توسعه مالیات پایدار به منظور ارتقای سطح اثربخشی کارکردهای توسعه محور هستند. کارکردهایی که باعث ایجاد پویایی در رقابت به واسطه وجود راهبردهای مورد استفاده در افشای واقعیت‌های مالیاتی در سطح بازارهایی همچون بازار سرمایه می‌شود (هاگسدن^۱، ۲۰۱۸). مالیات پایدار به عنوان یک کارکرد راهبردی در سطح بازار سرمایه محسوب می‌شود که در صورت ارتقای سطح رویکردهای تعامل گرانه با دولت می‌تواند به افزایش پویایی اقتصادی کمک کند. در واقع پایداری مالیاتی، راهبردی است که در نتیجه آن سود قبل از کسر مالیات تغییرات کمی دارد (دایرننگ و همکاران^۲، ۲۰۱۴) و بر حفظ و نگهداری نتایج اجتناب مالیاتی در طول زمان متمرکز است. پایداری مالیاتی به معنای پایداری در سود بعد از کسر مالیات و قابلیت پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی است که در بلندمدت برای شرکت ایجاد ارزش می‌کند (واعظ و همکاران، ۱۳۹۷). کمینه‌سازی نرخ مؤثر مالیات، همچنین منجر به ایجاد هزینه‌هایی از جمله جرایم مالیاتی و هزینه‌های تأمین مالی اضافی برای شرکت شده و باعث

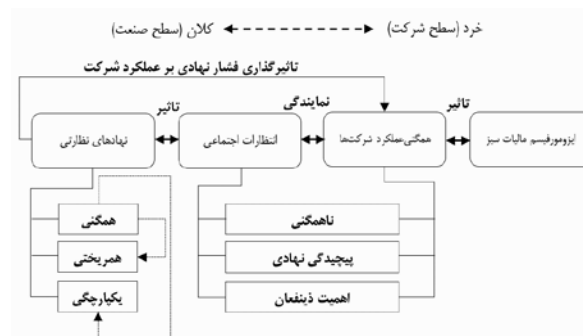
1. Hogsden

2. Dyreng et al

کاهش نقدینگی در آینده، ابهام در پرداخت‌های مالیاتی آتی و افزایش ریسک مالیاتی شود (هاتچز و ریگو، ۲۰۱۵).

بسط رویکرد یکپارچگی مالیات سبز در اقتصاد

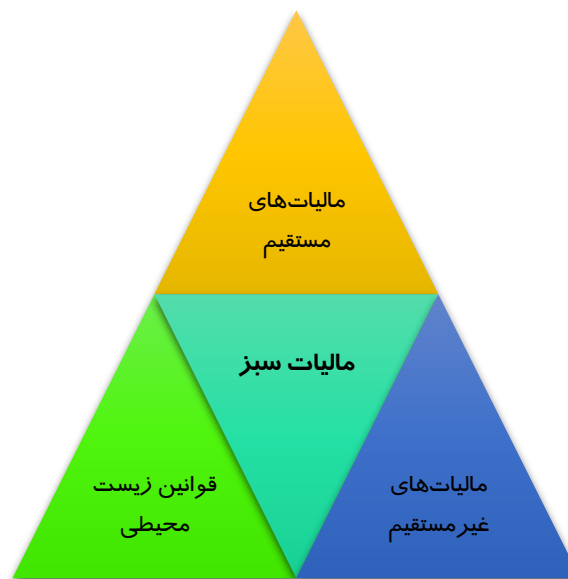
یکپارچگی رویکردهای راهبردی در تقویت مبانی برای فرآیندهای نظارتی اثربخش محسوب می‌شود. در واقع یکپارچگی از طریق فشارهای محیطی همچون انتظارات اجتماعی در پی این هستند تا سطح عملکردهای شرکت‌ها را همسو با خواسته‌ها و نیازهای اجتماعی کنند. از آنجایی که محیط‌زیست یک دغدغه اجتماعی است، وجود هماهنگی‌ها در قالب نظارت بر تولید، بازاریابی، فروش، مالی و مالیاتی و ... می‌تواند به حاکمیت در داشتن یک نظارت اثربخش کمک کند. هماهنگی‌ها یک رویکرد یکپارچه اثربخش هستند که پیوند بین فشارهای نهادی با انتظارات اجتماعی را تقویت می‌کند. چارچوب زیر به عنوان پایه نظری هماهنگی محسوب می‌شود که فرآیند اثربخشی مالیات‌های سبز را نشان می‌دهد:

شکل ۱. فرآیند هماهنگی در تقویت مالیات سبز

همانطور که مشاهده می‌شود، ارتباط متقابل نهادهای نظارتی و انتظارات اجتماعی به شکل‌گیری همگنی در برنامه‌ها و سیاست‌های پایداری همچون مالیات سبز منجر خواهد شد و این موضوع یکپارچگی مالیات سبز همچون عدالت مالیاتی، کاهش آلاینده‌گی‌ها و ... را محقق می‌سازد. در واقع، مالیات‌ها افزون بر وظیفه تأمین مالی دولت از جنبه‌های دیگری نیز دارای اهمیت هستند. مالیات‌ها یکی از ابزارهای اقتصادی دولت برای دخالت در بازار در مواقع لزوم و وسیله‌ای برای تأمین مالی دولت برای نیل به دیگر اهداف موردتوجه جوامع بشری هستند، زیرا دولت‌ها با هر ساختار سیاسی دارای سه هدف اصلی هستند: ثبات

اقتصادی، توزیع عادلانه درآمد و تخصیص بهینه منابع. مالیات‌ها از یکسو با توجه به اصابت مالیاتی بر شرایط توزیعی جامعه تأثیرگذار هستند و از سوی دیگر، با جابجایی منابع از بازاری به بازار دیگر آثار تخصیصی به همراه دارند (مارکونی^۱، ۲۰۱۲). از این رو، متخصصان اقتصاد همواره در پی شناسایی پایه‌هایی از مالیات هستند که کمترین عدم کارایی را به جامعه تحمیل کنند. بین انواع مالیات‌ها تنها پایه مالیاتی که چنین ویژگی را دارد مالیات‌های محیط‌زیستی است. این پایه مالیاتی که بر انواع آلودگی‌های محیط‌زیستی اعمال می‌شود نه تنها کارایی را خدشه‌دار نمی‌کند بلکه به دلیل کاهش هزینه‌های ناشی از آلودگی فایده اجتماعی را نیز افزایش می‌دهد و به این نوع مالیات اصطلاحاً مالیات سبز می‌گویند (امامی‌میدی و همکاران، ۱۳۹۷). مالیات سبز بر پایه هزینه اعمال می‌شود، از این رو گستردگی بسیاری داشته و درآمد مناسبی را برای دولت به همراه دارد، به همین جهت می‌تواند جانشین سایر پایه‌های مالیاتی شود. این نکته از یکسو اثر اختلال‌زایی مالیات‌های دیگر را کاهش داده و از سوی دیگر برای جامعه به دلیل کاهش آلودگی فواید بسیاری دارد. در یکی از مهمترین چارچوب‌های پژوهشی در مورد مالیات سبز دی‌میگوئل و همکاران^۲ (۲۰۱۵) مالیات سبز را به انواع زیر دسته‌بندی کرده‌اند:

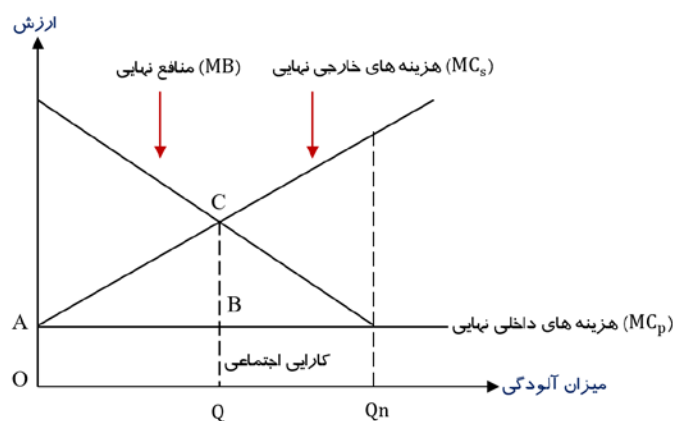

شکل ۲. راه کارهای توسعه پایدار مالیات سبز

1. Marconi

2. De Miguel et al

براساس این چارچوب مالیات‌های مستقیم را به عنوان راه کار اول برای توسعه هماهنگی مالیات سبز باید بیان کرد، با وضع مالیات‌های مستقیم، بنگاه‌های آلوده کننده به منظور کاهش هزینه‌های مالیاتی خود، از طریق تقویت زیرساخت‌های خط تولید تلاش می‌کنند تا سطح آلاینده‌های زیست‌محیطی را کاهش دهند. از آنجایی که استفاده از وسایل کنترل آلودگی هزینه دارد، واحدهای اقتصادی می‌بایست هزینه وسایل کنترلی و مالیات پرداختی را با یکدیگر مقایسه کنند. با کنترل و کاهش میزان آلودگی، میزان مالیات پرداختی کاهش خواهد یافت (سیدنژادفهم و اقدامی، ۱۳۹۰). در نمودار زیر چگونگی اعمال مالیات محیط‌زیست بر کالای Q به عنوان یک کالای آلوده کننده تشریح می‌شود.

شکل ۳. فرآیند تاثیرگذار تدوین مالیات‌های مستقیم در ارزش و آلودگی

سطح OA سطح مالیات شرکت بدون در نظر گرفتن مالیات برای آلودگی است. از این رو بدون مالیات بر آلودگی نتیجه اولیه بازار رقابتی، مقدار تعادلی تولید Q_n برای تولید کننده است. آلوده کننده سعی خواهد کرد که در سطح Q_n جایی که منافع به حداکثر مقدار خود می‌رسد، به فعالیت پردازد. به عبارت دیگر، تولید کننده برای آلودگی مالیاتی نمی‌پردازد. شرایط بهینه مالیات مستقیم زمانی تحقق می‌یابد که مجموع هزینه‌های نهایی (داخلی و خارجی) با مجموع فایده نهایی برابر باشد (نقطه Q) حد بهینه اجتماعی است.

$$\text{هزینه‌های داخلی نهایی (MC}_p\text{)} + \text{هزینه‌های نهایی خارجی (MC}_s\text{)} = \text{منافع نهایی (MB)}$$

منحنی هزینه نهایی خارجی (MC_s) هزینه نهایی اجتماعی حاصل از تخریب محیط زیست به واسطه انتشار آلودگی را نشان می‌دهد. با این روش با وضع مالیات برابر با CB برای هر واحد آلودگی، سطح مطلوب اجتماعی انتشار آلودگی را OQ مشخص می‌کند. این مالیات از طریق برابر کردن هزینه‌های اجتماعی با منافع اجتماعی موجب بالا رفتن کارایی می‌شود. این نوع مالیات با نرخ معین به هر واحد انتشار آلاینده‌ها و یا تخریب زیست محیطی تعلق می‌گیرد. از طرف دیگر، مالیات‌های غیرمستقیم در هماهنگی مالیات سبز، راه کار دیگری هستند که مالیات را بر نهاده‌های تولیدی و یا کالاهای مصرفی که استفاده از آن‌ها به نوعی با آسیب زیست محیطی در ارتباط است، وضع می‌کنند (اسلاملوئیان و استاذزاد، ۱۳۹۴). برتری آن، انتقال پایه مالیات بر مصرف و هزینه است. این نوع مالیات به دلیل توجه به مصرف از طریق کاهش تولید، شرایط نگهداری و بهبود تکنولوژی موجب کنترل بیشتر آلاینده‌ها با هزینه بیشتری نسبت به مالیات مستقیم می‌شود. مالیات‌های غیرمستقیم با وجود کارایی کمتر نسبت به انواع قبلی بیشتر مورد استقبال قرار گرفته‌اند. آن‌ها نسبت به مالیات‌های مستقیم هزینه‌های بیشتری را بر اجتماع وارد می‌سازند و کارخانه‌های صنعتی را مجبور می‌کنند تا اصلاحاتی را در تمام ابعاد مختلف انجام دهند به گونه‌ای که میزان انتشار آلودگی با حداقل هزینه کاهش یابد. این نوع مالیات همانند مالیات‌های مستقیم بجای استفاده از سیاست‌های کنترلی و دستوری متکی بر سیستم قیمتی است (دوگبجرگ و اسونجرگ^۱، ۲۰۱۰). در نهایت راه کار سوم در توسعه پایدار مالیات سبز، قوانین و مقررات زیست محیطی هستند. نوع دیگری از مقابله با هزینه‌های خارجی آلودگی محیط زیستی، ایجاد مقررات دولتی است. این شکل از سیاستگذاری محیط زیست معیاری قابل قبول از آلاینده‌های محیط زیستی را تشخیص و اعلام می‌دارد و متخلفان از این معیارها را محکوم به توقف فعالیت مربوط می‌کند. معمولاً با توجه به کاهش رفاهی که به هر حال به دلیل توقف تولید کالاها و خدمات اقتصادی رخ می‌دهد این روش جز در مورد آلاینده‌های بسیار پرهزینه اجتماعی کمتر مورد توجه اقتصاددانان است (حیدری و همکاران، ۱۳۹۴). این مقررات در سیستم مالیات بر درآمد شرکت‌ها به صورت مشوق‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاری در تجهیزات ذخیره انرژی و تجهیزات کاهش آلودگی، استفاده از روش استهلاک فزاینده، تخفیف مالیاتی برای استفاده از فرآورده‌های بازیافتی و مشوق‌های مالیاتی برای جنگل کاری نمایان

1. Daugbjerg & Svendsen

می‌شود. این مقررات و قوانین می‌توانند همان آثاری را که مالیات‌های غیرمستقیم زیست‌محیطی دارند، داشته باشند. به عنوان مثال، سیاست‌های تشویقی برای سرمایه‌گذاری در تجهیزات کاهش آلودگی مشابه مالیات‌های غیرمستقیم زیست‌محیطی هستند زیرا آن‌ها نیز ممکن است تنها یک بعد کاهش آلودگی را مورد توجه قرار دهند. در نتیجه ممکن است هدف کاهش آلودگی با کمترین هزینه به دست نیاید و زمینه ناکارایی اجتماعی و اقتصادی را فراهم آورند. مخارج مالیاتی ممکن است هریک از کارخانه‌ها را به کاهش انتشار آلاینده‌ها تشویق کند، اما یارانه‌ای که به مخارج مالیاتی تعلق می‌گیرد، انگیزه خروج کارخانه‌های آلاینده را تضعیف می‌کند و یا در مجموع می‌تواند باعث افزایش انتشار آلودگی شود (جانوا و همکاران^۱، ۲۰۱۹). پس مقررات و قوانین زیست‌محیطی که شکل مخارج مالیاتی را به خود می‌گیرند، می‌توانند معرف منبع دیگری از ناکارایی باشند که در مالیات‌های غیرمستقیم زیست‌محیطی وجود ندارند.

المان تصمیم‌گیری ازدحامی^۲/کثرت‌گرایانه

موضوع قدرت و تضاد، اگرچه در نظریه‌های سازمان مورد توجه بوده، اما به ندرت براساس این نظریه، رویکردهای تصمیم‌گیری در نظام‌هایی دارای منافع مشترک با ذینفعان همچون نمایندگی مورد تمرکز قرار گرفته است. در واقع تصمیم‌گیری با پایه ازدحامی یا کثرت‌گرایی به دلیل اینکه دارای ابعاد پنهان از تصمیم‌گیری‌های منفعت‌طلبانه است، تعبیر و تفسیرهای مفهومی منسجمی از آن ارائه نشده است (هالسلین و همکاران^۳، ۲۰۰۷). در واقع المان تصمیم‌گیری ازدحامی بر پایه سه عنصر کلیدی «منافع^۴»، «تضاد^۵» و «قدرت^۶» بنا شده است و بیان می‌کند که اگر فرد تصمیم‌گیرنده قدرت خود را در جهت کاهش تضاد منافع و توسعه کثرت‌گرایی گسترش دهد، براین پایه ارزش‌های استوار بر منافع متقابل به ایجاد انسجام یکپارچگی در بین صاحبان قدرت با ذینفعان منجر می‌شود (علایی‌نژاد و حاج‌حسینی، ۱۳۹۸). به عبارت دیگر، براساس المان تصمیم‌گیری ازدحامی، مجموعه متکثری از منافع ایجاد می‌شود که دارای ارزش‌های برابر و یکسانی در راستای برآورده کردن هدفی مشترک هستند. در واقع

1. Janova et al

2. Thick Decision

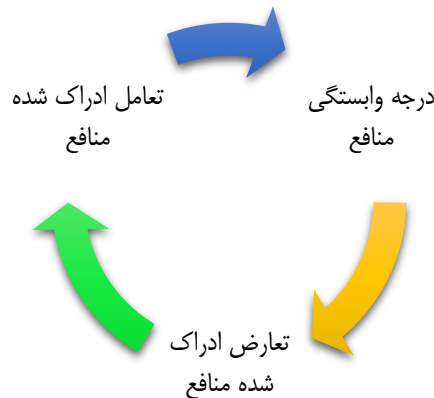
3. Halbesleben et al

4. Interest

5. Conflict

6. Power

المان تصمیم‌گیری ازدحامی در تحت شرایط تضاد منافع، با اهمیت دادن به ترجیح‌ها و انتظارات متفاوت، در تلاش است تا با ایجاد مبنایی برای منافع مشترک به افزایش اثربخشی در ایجاد رضایت و اطمینان کمک کند (آییش^۱، ۲۰۲۰). براساس یک چارچوب، آبند^۲ (۲۰۱۹) المان تصمیم‌گیری ازدحامی را شامل ۳ بخش در قالب مدل زیر ارائه می‌دهد:

شکل ۴. ابعاد المان تصمیم‌گیری ازدحامی (منبع: آبند، ۲۰۱۹)

براساس چارچوب بالا، درجه وابستگی منافع^۳، اشاره به سطحی از تداخل منافع مشترک بین مدیران با ذینفعان همچون سهامداران و سرمایه‌گذاران دارد. درجه وابستگی منافع در المان تصمیم‌گیری ازدحامی مبنایی برای ایجاد پیوستگی در توسعه منافع مشترک در بین ذینفعان است (مهرانی و همکاران، ۱۳۹۰). از طرف دیگر تعارض ادراک شده منافع^۴، سطحی از شناخت ترجیح‌ها و انتظارات منافع است که از طریق انسجام ادراکی می‌تواند به افزایش سینرژی در دستیابی به منافع دارای اشتراک و تصمیم‌گیری کثرت‌گرایانه منجر شود. در این سطح تصمیم‌گیرنده براساس تعامل مستقیم با ذینفعان تلاش می‌کند تا اهداف مشترکی، برای حل تعارض‌ها در تصمیم‌گیری ایجاد کنند. در نهایت تعامل ادراک شده منافع^۵، اشاره به سطح

1. Ishaque
2. Abend
3. Interest Dependence
4. Perceived Interest Conflict
5. Perceived Interests Interaction

تعاملات تصمیم‌گیرنده برای گرفتن تصمیمی استوار بر منافع مشترک دارد (علی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۴). به عبارت دیگر، در این سطح نمایندگی صاحبان منافع با برگزاری جلساتی در پی گرفتن تصمیم‌هایی استوار بر منافع مشترک هستند. براساس مبانی نظری ارائه شده، پرسش‌های پژوهش عبارتند از:

۱. مولفه‌های یکپارچگی مالیات سبز به عنوان مبنا در تحلیل تفسیری همسانی ماتریس کدامند؟
۲. مضامین المان تصمیم‌گیری ازدحامی به عنوان مرجع در تحلیل تفسیری کدامند؟
۳. اثربخش‌ترین یکپارچگی مالیات سبز براساس وجود المان تصمیم‌گیری ازدحامی شرکت‌های بازار سرمایه کدامند؟

پیشینه پژوهش

کاسگا و همکاران^۱ (۲۰۲۱) پژوهشی تحت عنوان «مالیات محیط زیست مبنایی برای توسعه تجارت: ابزاری اثربخش در یک اقتصاد باز» انجام دادند. در این پژوهش مبنای روش شناسی کیفی و مرور ادبیات نظری اثربخشی مالیات محیط زیست (سبز) در توسعه تجارت پایدار در کشورهای اروپای غربی بود. این پژوهش با ارزیابی محتوایی متون دیگر، بیان می‌کند که سیاست‌های تجاری محدود و نبود تجارت آزاد باعث می‌شود افزون بر سطح آلودگی‌های زیست‌محیطی، انگیزه‌های لازم برای رقابت بیشتر از طریق مالیات سبز حادث نشود. این پژوهش نتیجه‌گیری می‌کند که ناکارآمدی ناشی از آلودگی‌های زیست‌محیطی (یا عدم تقارن کافی بین کشورها از نظر عدم استفاده نهایی آنها از آلودگی) ممکن است تجارت پایدار را به خطر بیندازد، به ویژه اگر به کشورها این امکان داده شود که به طور آزاد برای کالاهای وارداتی (که مصرف آنها آلودگی زیست‌محیطی ایجاد می‌کند) تعرفه تعیین کنند. پس این پژوهش پیشنهاد می‌کند با وضع مالیات سبز هم سیاست‌های تجارت و هم سیاست‌های داخلی در راستای تعدیل آلودگی‌های زیست‌محیطی، استوار بر الگوی مصرف بهینه شکل خواهند گرفت. هسو و همکاران^۲ (۲۰۲۱) پژوهشی تحت عنوان «گامی به سوی محیط زیست پایدار در چین: نقش نوآوری‌های زیست‌محیطی انرژی‌های تجدیدپذیر و مالیات‌های زیست‌محیطی» انجام دادند. به

1. Koska et al

2. Hsu et al

منظور انجام این پژوهش، پایداری منابع طبیعی چین از نظر انتشار CO₂، آلودگی از طریق PM_{2.5} و انتشار گازهای گلخانه‌ای و همچنین عواملی مانند نوآوری زیست‌محیطی (ECO)، مالیات‌های زیست‌محیطی (ERT) و انرژی‌های تجدیدپذیر در نظر گرفته شد. همچنین به منظور انجام پژوهش از رویکرد Quantile ARDL برای بررسی روابط بلندمدت و کوتاه‌مدت بین متغیرهای توضیحی و نتیجه استفاده شد. نتایج مشخص ساخت که تأثیر قابل توجه و منفی ECO، انرژی‌های تجدیدپذیر و ERT بر افزایش مالیات سبز شرکت‌ها تأثیرگذار است. از طرف دیگر کاهش مقیاس PM_{2.5} در یک صنعت می‌تواند سطح رقابتی اثربخشی مالیات سبز بر سایر صنایع را تحت تأثیر قرار دهد و از این طریق به توسعه پایداری شرکت‌ها کمک کند. اوئسلانی^۱ (۲۰۲۰)، پژوهشی تحت عنوان رشد و رفاه اصلاح مالیات زیست‌محیطی و سیاست پرداخت عمومی انجام دادند. در واقع هدف این پژوهش بررسی تأثیر اصلاح مالیات زیست‌محیطی و سیاست پرداخت عمومی بر روی رشد و رفاه، در چارچوب یک مدل تعادل عمومی پویایی تصادفی در اقتصاد انگلستان در دوره زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷ بوده است. این پژوهشگر از مدل رشد درون‌زایی دو بخشی استفاده می‌کند که در آن تعاملات بین سلامتی، آموزش و محیط‌زیست در نظر گرفته می‌شود. این نتیجه نشان می‌دهد که اصلاحات مالیاتی (در جهت افزایش مالیات) همراه با یک تغییر متناسب در ساختار پرداخت عمومی ممکن است رشد و رفاه را در بلندمدت بهبود بخشد. هو و همکاران^۲ (۲۰۲۰)، پژوهشی تحت عنوان کثرت‌گرایی ارزش سهامداران در تصمیم‌گیری هیئت مدیره انجام دادند. در این پژوهش به نقش قابلیت‌های تأثیرگذار تصمیم‌گیری‌های هیئت مدیره در کثرت‌گرایی ارزش سهامداران تمرکز شده است. نتایج این پژوهش نشان داد توسعه ارزش‌های حداکثری قابل لمس برای سهامداران می‌تواند به افزایش پویایی اعتمادزایی در سطح رقابتی بازار سرمایه کمک کند. مولر^۳ (۲۰۱۹)، پژوهشی تحت عنوان میزان تقاضا انرژی برق و سایر انرژی‌ها در کشور دانمارک با هدف توسعه رویکردهای مالیات سبز انجام دادند. جامعه آماری پژوهش بخش صنعت و تجارت (بازرگانی) کشور دانمارک بود که در بازه زمانی ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۳ بررسی شدند. در واقع هدف از توسعه رویکردهای مالیات سبز بررسی امکان استفاده از مالیات‌های زیست‌محیطی به منظور جایگزین کردن انرژی الکتریسته به عنوان حافظ

1. Oueslati

2. Ho et al

3. Moller

محیط‌زیست با سایر انرژی‌ها در هشت زیر بخش صنعت بوده است. بدین منظور با به کارگیری روش همجمعی^۱ روابط تقاضای بلندمدن به تفکیک زیربخش‌ها برآورد شده و اثر تغییر قیمت‌های نسبی برق و سایر نهاده‌های انرژی بر جایشینی بین مصرف آن‌ها بررسی شدند. نتایج نشان داد پرکشی بودن تقاضای انرژی در پنج زیر بخش امکان استفاده از مالیات به منظور جایگزین کردن برق با سایر انرژی‌های فسیلی را تایید می‌کند. ستوده نیاکرانی و همکاران (۱۳۹۹)، پژوهشی تحت عنوان بررسی اثر مالیات سبز بر مصرف انرژی و رفاه اجتماعی در ایران با استفاده از الگوی تعادل عمومی محاسبه‌پذیر پویای بازگشتی (RDCGE) انجام دادند و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Matlab استفاده شد. نتایج نشان داد که همراه با افزایش نرخ وضع مالیات سبز، اگر یک شوک مثبت بر تولید ناخالص داخلی وارد شود، از روند افزایش مصرف نفت گاز، گاز طبیعی و بنزین کاسته می‌شود. همچنین، با اعمال ۰٪ و ۵٪ مالیات سبز، مصرف انرژی‌های فسیلی مورد بررسی کارایی نداشته، با اعمال ۱۰٪ مالیات سبز، مصرف گاز طبیعی و بنزین کارایی داشته، لیکن مصرف نفت گاز کارایی ندارد. با اعمال ۲۰٪ مالیات سبز، مصرف انرژی‌های فسیلی مورد بررسی کارایی خواهد داشت. همراه با افزایش نرخ وضع مالیات سبز، اگر یک شوک بر تولید ناخالص داخلی وارد شود، از روند افزایش انتشار گازهای آلاینده کاسته می‌شود و به منظور کاهش انتشار گازهای آلاینده در فرایند رشد اقتصادی، می‌بایست نرخ مالیات سبز بیش از ۱۰٪ اعمال شود. در نهایت، همراه با افزایش نرخ وضع مالیات سبز از ۰٪ به ۵٪، ۱۰٪ و ۲۰٪ اگر یک شوک بر تولید ناخالص داخلی وارد شود، رفاه اجتماعی به ترتیب، کمتر از ۱٪، بیش از ۱٪ و مجدداً کمتر از ۱٪ افزایش می‌یابد. پس در میان سناریوهای مورد بررسی، وضع ۱۰٪ مالیات سبز، بهترین سناریو برای افزایش رفاه اجتماعی است. آهنگری و همکاران (۱۳۹۷)، پژوهشی تحت عنوان اثرات مالیات سبز بر رشد اقتصادی و رفاه در ایران: رویکرد تعادل عمومی تصادفی پویا (DSGE) انجام دادند. در این پژوهش تأثیر وضع و اعمال مالیات سبز در اقتصاد ایران بر رشد اقتصادی و رفاه در چارچوب مدل تعادل عمومی پویای تصادفی باز کوچک نیوکیزی مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور، یک مدل DSGE با لحاظ بخش‌های عمده خانوارها، بنگاه‌ها، دولت و بخش خارجی برای اقتصاد ایران کالیبره و شبیه‌سازی شده است. نتایج حاصل از شبیه‌سازی و تحلیل توابع عکس‌العمل آنی مدل نشان

1. Partial Cointegrated VARs

می‌دهد، وضع مالیات سبز در قالب چهار سناریوی مطروحه بر رشد اقتصادی هم در کوتاه مدت و هم در بلندمدت تأثیر منفی بسیار کمی می‌گذارد، همچنین نتایج نشان می‌دهد که اعمال مالیات سبز در قالب چهار سناریوی یادشده در بالا تأثیر مثبت و اندکی بر روی رفاه می‌گذارد. در نظر گرفتن نتایج همزمان اثرات مالیات سبز بر روی رشد اقتصادی و رفاه مشخص می‌سازد که اگر رویکرد دولت، توجه به افزایش کیفیت محیط‌زیست، کاهش آلاینده‌ها و سرانجام توسعه پایدار و افزایش رفاه باشد، بایستی کاهش تولید اقتصادی را پذیرا باشد. نتایج هر چهار سناریو نشان می‌دهد که کاهش تولید کل اقتصاد و افزایش رفاه بسیار اندک است.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر دسته‌بندی نتیجه، جزء پژوهش‌های توسعه‌ای قرار می‌گیرد، چراکه عدم‌انسجام تئوریک در باب مفاهیم و تئوری‌های مرتبط به این حوزه، باعث شده است تا این پژوهش به دنبال شناخت اثربخش‌ترین یکپارچگی مالیات سبز تحت وجود مضامین المان تصمیم‌گیری ازدحامی در بازار سرمایه باشد. از نظر هدف نیز این پژوهش جزء پژوهش‌های توصیفی شمرده می‌شود. از طرف دیگر نیز براساس نوع داده این پژوهش ترکیبی است، زیرا در بخش کیفی از طریق غربالگری نظری براساس روش تحلیل فراترکیب، این پژوهش به دنبال شناسایی مولفه‌های یکپارچگی مالیات سبز و مضامین گزاره‌ای المان تصمیم‌گیری ازدحامی است و سپس در بخش کمی از طریق تحلیل ماتریس قطبی براساس روش تصمیم‌گیری چندمعیاره، الگویی از تعیین مهمترین یکپارچگی مالیات سبز را مورد بررسی قرار می‌دهد. به عبارت دیگر در بخش کیفی تلاش می‌شود تا ابتدا مولفه‌ها و ابعاد هر یک از دو متغیر پژوهش تعیین شود تا در بخش کمی از طریق تحلیل‌های ماتریسی نسبت به انتخاب تأثیرگذارترین بُعد یکپارچگی مالیات سبز براساس ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی اقدام شود. معمولاً یکی از فرآیندهای تصمیم‌گیری براساس مولفه و گزاره که در قالب تحلیل ماتریسی و براساس مقایسه زوجی مورد بررسی قرار می‌گیرند، که یکی از بهترین فرآیندهاست، تحلیل اولویت‌بندی تفسیری^۱ (IRP) هست (سوشیل^۲، ۲۰۰۹) که در این پژوهش مبنای تحلیل قرار گرفته است.

1. Interpretive Ranking Process

2. Sushil

جامعه آماری پژوهش

در بخش کیفی، این پژوهش از طریق مبنای نمونه‌گیری همگن، اقدام به انتخاب ۱۵ نفر از متخصصان و خبرگان رشته حسابداری در سطح دانشگاهی کرد تا براساس وجود رویکرد نظری در رابطه با موضوع پژوهش اقدام به مشارکت برای تعیین مولفه‌ها و گزاره‌ها کنند. همچنین براساس تحلیل فراترکیب، در این بخش از پژوهش‌هایی که در تارگاه‌هایی همچون جهاد دانشگاهی در ایران، پایگاه نشریات کشور ایران، مرکز پژوهش‌های علوم رایانه‌ای اسلامی ایران، مرجع بین‌المللی مقالات روز دنیا (Sciencedirect)، مرجع امرالد (Emeraldinsight) و مرجع (OnlineLierary) آنلاین بودند برای تعیین مولفه‌ها (یکپارچگی مالیات سبز) و شاخص‌های پژوهش (گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی) استفاده شد. در فاز دوم، به منظور انجام بخش تحلیل تفسیری اولویت‌بندی، از ۲۲ نفر مدیران شرکت‌های بازار سرمایه خواسته شده تا به عنوان اعضای گروه کانونی پس از ارزیابی مولفه‌ها و گزاره‌های شناسایی شده بخش کیفی و تایید آن‌ها، برای پاسخ به پرسشنامه‌های ماتریسی تدوین شده، اقدام کنند. نکته قابل بیان این است که از آنجاییکه تحلیل اولویت‌بندی تفسیری (IRP) تحلیلی استوار بر تجزیه و تحلیلی ماتریسی و تحلیل در عملیات است، می‌بایست براساس معیار مشخصی همچون تجربه یا دانش تخصصی توسط مشارکت‌کنندگان صورت پذیرد که براین پایه از نظر حجم نمونه محدود است و مطابق با پژوهش‌هایی همچون سوشیل (۲۰۱۷)؛ چیتامبارانتهان و همکاران^۱ (۲۰۱۵) است.

یافته‌های پژوهش

باهدف ایجاد پیوند بین مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز و گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی (کثرت‌گرایانه)، از تحلیل فراترکیب استفاده می‌شود تا با تدوین مولفه‌ها و گزاره‌های شناسایی شده در قالب چک لیست‌های ماتریسی پژوهش در بخش کمی، وارد فاز تحلیل تفسیری اولویت‌بندی شود.

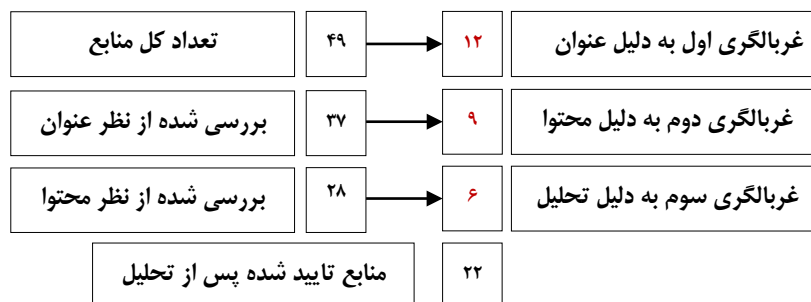
یافته‌های فراترکیب

روش تحلیل فراترکیب^۲ از طریق غربالگری نظری و پژوهشی به دنبال شناسایی مولفه‌ها و گزاره‌های مرتبط با موضوع پژوهش است. دوره زمانی برای واکاوی پژوهش‌های مشابه، ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ میلادی و ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ شمسی بوده است. به عبارت دیگر به منظور یافتن مقاله‌ها و

1. Chithambaranathan et al

2. Meta-Synthesis

پژوهش‌های مشابه و با استفاده از پایگاه‌ها و مراجع پژوهشی بین‌المللی و داخلی، اقدام به شناسایی پژوهش‌های وابسته به هدف پژوهش شد.

شکل ۵. غربالگری پژوهش‌های اولیه

همانطور که در در شکل (۳) مشخص شده است، کلیه منابع اولیه شناسایی شده ۴۹ مورد هستند که پس از چند مرحله فرآیند غربالگری از نظر محتوا، عنوان و تحلیل در نهایت، ۲۲ پژوهش متناسب با محتوا، عنوان و فرآیندهای تحلیلی موردنظر این پژوهش انتخاب شدند که ۱۱ پژوهش مربوط به تعیین مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز و ۱۱ پژوهش وابسته به گزاره‌های اِلمانِ تصمیم‌گیری ازدحامی است. در این مرحله می‌بایست مفاهیم را براساس مولفه‌ها و گزاره‌ها تفکیک کرد تا مهمترین یکپارچگی مالیات سبز براساس مضامین اِلمانِ تصمیم‌گیری ازدحامی در قالب چک لیست‌های امتیازی تعیین شوند. در واقع از طریق معیار ارزیابی انتقادی براساس ۱۰ معیار اهداف پژوهش، منطق روش پژوهش، طرح پژوهش، نمونه‌برداری، جمع‌آوری داده‌ها، انعکاس‌پذیری، دقت تجزیه و تحلیل، بیان تئوریک و شفاف یافته‌ها و ارزش پژوهش در بخش الف) به تعیین مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز و در بخش ب) به تعیین گزاره‌های اِلمانِ تصمیم‌گیری ازدحامی اقدام می‌شوند.

الف) شناسایی مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز (A)

در این بخش باتوجه به توضیح‌های داده شد، اقدام به شناسایی مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز با نماد (A) می‌شود. جدول (۱) چگونگی ارزیابی مولفه‌ها را براساس شاخص ۵۰ نمره‌ای در قالب امتیازهای ۱ تا ۵ براساس ۱۰ معیار توضیح داده شده موردسنجش قرار می‌دهد.

جدول ۱. فرآیند تحلیل حیاتی پژوهش‌های غربال شده

مقاله‌ها	معیارهای ارزیابی انتقادی	اهداف تحقیق	مطابق روش تحقیق	طرح تحقیق	نمونه برداری	جمع آوری داده‌ها	انعکاس پذیری	ملاحظات اخلاقی	دقت تجزیه و تحلیل	بیان تئوریک و شفاف یافته‌ها	ارزش تحقیق	جمع
اونسلائی (۲۰۲۰)	۳	۵	۴	۳	۳	۳	۳	۴	۵	۴	۴	۳۸
ژئو و همکاران ^۱ (۲۰۲۰)	۳	۳	۲	۲	۲	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲۸
رودریگوئز و همکاران (۲۰۱۹)	۳	۴	۴	۴	۴	۳	۴	۴	۴	۳	۴	۳۷
نیو و همکاران ^۲ (۲۰۱۸)	۲	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۳	۲	۲	۳	۲۳
بانور و همکاران ^۳ (۲۰۱۸)	۴	۳	۳	۴	۴	۳	۳	۳	۴	۴	۴	۳۱
لورنزی ^۴ (۲۰۱۷)	۴	۵	۵	۵	۳	۴	۳	۳	۳	۴	۴	۳۸
قایم و اپلین ^۵ (۲۰۱۷)	۳	۴	۵	۵	۴	۳	۳	۲	۳	۳	۴	۳۰
ستوده‌نیاکرانی و همکاران (۱۳۹۹)	۳	۴	۴	۴	۴	۴	۳	۳	۳	۴	۴	۳۶
آهنگری و همکاران (۱۳۹۷)	۴	۵	۴	۴	۴	۳	۴	۴	۳	۵	۴	۳۹
امامی‌میدی و همکاران (۱۳۹۷)	۳	۳	۳	۳	۳	۴	۴	۳	۳	۴	۴	۳۴
ایزدخواستی و همکاران (۱۳۹۷)	۴	۳	۴	۴	۴	۳	۴	۴	۳	۴	۴	۳۷

امتیازهای ارائه شده براساس شاخص مد، نشان داد، سه پژوهش باتوجه به اینکه از مجموع ۵۰ امتیاز، زیر ۳۰ دریافت کردند و برحسب دستورالعمل حد کفایت امتیاز این تحلیل پژوهش‌هایی که امتیاز ۳۰ و بالاتر را کسب کنند، مورد تایید هستند، حذف و به همین دلیل از دور بررسی خارج شدند. در ادامه اقدام

1. Roberto et al
2. Zhu et al
3. Bauer et al
4. Lorenzi
5. Ghaith & Epplin

به استخراج مولفه‌های یکپارچگی مالیات سبز می‌شود. براین اساس به منظور تعیین مولفه‌های یادشده از روش امتیازی زیر استفاده می‌شود. بر مبنای این روش کلیه معیارهای فرعی استخراج شده از متن مقالات تایید شده، در ستون جدول نوشته می‌شود و سپس در ردیف هر جدول، نام پژوهشگران پژوهش‌های تایید شده آورده می‌شود. بر پایه استفاده از هر پژوهشگر از معیارهای فرعی نوشته شده در ستون جدول، علامت «✓» درج می‌شود، سپس امتیازهایی هر ✓ در ستون معیارهای فرعی، باهم جمع می‌شود و امتیازهای بالاتر از میانگین پژوهش‌های انجام شده، به عنوان مولفه‌های پژوهش انتخاب می‌شوند.

جدول ۲. فرآیند تعیین مولفه‌های اصلی پژوهش

موقعیت پژوهش‌ها	پژوهشگران	رشد اقتصادی	کاهش آلودگی‌ها	افزایش درآمدهای دولت	حالت مالیاتی	انرژی رقیب	رقه اجتماعی	تقویت زیرساخت‌های تولید
پژوهش‌های بین‌المللی	اونسلانی (۲۰۲۰)	-	✓	✓	-	✓	-	-
	رودریگوز و همکاران (۲۰۱۹)	✓	✓	✓	✓	-	✓	-
	بانور و همکاران ^۱ (۲۰۱۸)	-	-	-	-	✓	-	✓
	لورنزی ^۲ (۲۰۱۷)	✓	-	✓	✓	✓	-	✓
	قایم و اپلین ^۳ (۲۰۱۷)	-	✓	✓	✓	-	-	-
داخلی	ستوده‌نیاکرانی و همکاران (۱۳۹۹)	✓	✓	✓	-	-	-	✓
	آهنگری و همکاران (۱۳۹۷)	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
	امامی‌مبیدی و همکاران (۱۳۹۷)	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
جمع		۶	۶	۸	۵	۶	۲	۵

براساس این تحلیل نیز مشخص شد، چهار مولفه دارای بیشترین فراوانی هستند و براین مبنا در این پژوهش به عنوان معیارهای هماهنگی مالیات سبز مورد بررسی قرار می‌گیرند. در این بخش پس از واکاوی در مبنای نظری پژوهش‌های تایید شده، اقدام به تعریف هریک از مولفه‌های شناسایی شده برپایه جدول (۳) شده است.

1. Bauer et al
2. Lorenzi
3. Ghaith & Epplin

جدول ۳. مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز

تعاریف	نماد	مولفه‌ها
یکی از مهمترین یکپارچگی بکارگیری مالیات سبز، کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی است. زیرا شرکت‌ها در تحت وجود چنین نرخ‌های مالیاتی مجبور هستند تا کارکردهای اثربخش‌تری در زمینه تولید محصولات خود به کارگیرند و این موضوع می‌تواند باعث شود تا آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی کاهش یابد و محیط‌زیست به دلیل تغییر رویکردهای استراتژیک شرکت‌ها کمتر آلوده شود. به عبارت دیگر، گرفتن مالیات از تولیدکنندگانی که موجب آلودگی‌های زیست‌محیطی می‌شوند، می‌تواند به اصلاح فرآیند و سازوکارهای تولید کمک کند که در نهایت منجر به کاهش این آلودگی‌ها و افزایش فواید اجتماعی شود (اوئسلای، ۲۰۲۰).	X1	کاهش آلاینده‌گی‌ها
همواره یکی از دغدغه‌های پژوهشگران در رابطه با موضوع تدوین سیاست‌های مالیاتی، نابرابری نرخ‌های پرداخت مالیات برای مودیان بوده است. اما مالیات سبز به عنوان یکی از مهمترین راهبردهای دولت‌ها، می‌تواند از طریق سیاست‌های مالیات تصاعدی و تشویق‌های مالیاتی شرکت‌های پیشرو در عرصه سبز، عدالت اجتماعی ناشی از پرداخت مالیات را ایجاد کند. در این صورت سطح انگیزه‌ها برای پیگیری کاهش هزینه‌های مالیاتی افزایش می‌یابد (رودریگوئز و همکاران، ۲۰۱۹).	X2	عدالت مالیاتی
رقابت یکی دیگر از مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز محسوب می‌شود که نشان‌دهنده سطح ظرفیت‌های رقابتی شرکت‌هایی است که براساس وجود مالیات سبز توانسته‌اند محصولاتی مطابق با خواسته و الزامات زیست‌محیطی تولید نمایند و باهدف حداکثر کردن منافع اجتماعی تلاش کنند تا در بین سایر شرکت‌ها، جایگاه رقابتی بالاتری را کسب کنند. به عبارت دیگر پیامد اثربخشی رقابت به دلیل تدوین مالیات‌های سبز بیان‌کننده‌ی این موضوع است که شرکت‌ها می‌بایست جهت موفقیت در عرصه رقابت سبز، با افزایش کارکردها و شیوه‌های تولید خود، تلاش نمایند تا با رعایت الزامات مربوط به مالیات سبز، ضمن استفاده از مزایا و تشویق‌ها، هزینه‌های مالیاتی خود را کاهش دهند. براین مبنای وجود چنین فضایی می‌تواند به افزایش اثربخشی رقابتی کمک کند (لورنزی، ۲۰۱۷).	X3	اثربخشی رقابت
در نهایت پیامد هماهنگی مالیات سبز، تقویت زیرساخت‌های تولید است. زیرا شرکت‌ها و صنایع فعال در بازار به دلیل کاهش هزینه‌های مالیاتی مجبور هستند ماشین‌آلات و سطح تکنولوژی خود را تقویت کنند. به عبارت دیگر پیامد تقویت زیرساخت‌های تولید به این معناست که از طریق مالیات‌های سبز این امکان به وجود می‌آید که تولیدکنندگان از تکنولوژی‌هایی که ایجاد آلودگی می‌کنند و مصرف انرژی آن‌ها بالا است کمتر استفاده و به سمت استفاده از فرآیند تولید کاربر حرکت کنند (باتور و همکاران، ۲۰۱۸).	X4	تقویت زیرساخت‌های تولید

ب) شناسایی گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه (B)

همانند مراحل بالا و با پیروی از روش ارزیابی انتقادی در این بخش المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه مشخص می‌شود. در این بخش باتوجه به توضیح‌های داده شده، به شناسایی المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه با نماد (B) اقدام می‌شود. جدول (۴) نحوه ارزیابی مضامین گزاره‌ای را براساس شاخص ۵۰ نمره‌ای در قالب امتیازهای ۱ تا ۵ براساس ۱۰ معیار توضیح داده شده مورد سنجش قرار می‌دهد.

جدول ۴. فرآیند تحلیل حیاتی پژوهش های غربال شده

مقاله ها	معیارهای ارزیابی اتحادی	اعتماد پژوهش	مطابق روش پژوهش	طرح پژوهش	نمونه برداری	جمع آوری داده ها	انعکاس پذیری	ملاحظات اخلاقی	دقت تجزیه و تحلیل	بیان تئوریک و شفاف یافته ها	ارزش تحقیق	جمع
گیتونی ^۱ (۲۰۲۰)	۴	۵	۴	۴	۴	۴	۳	۴	۴	۴	۴	۴۰
گرلیک و لیوز ^۲ (۲۰۲۰)	۲	۳	۲	۳	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۳	۳۳
براش ^۳ (۲۰۲۰)	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۴	۳	۳	۳	۵	۳۳
مورسین ^۴ (۲۰۱۹)	۴	۳	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۳۹
کوپس ^۵ (۲۰۱۸)	۲	۲	۲	۱	۲	۲	۳	۲	۳	۳	۲	۳۲
دزونکوسکا ^۶ (۲۰۱۸)	۴	۴	۴	۵	۴	۴	۳	۴	۴	۴	۴	۳۹
تورنر و همکاران ^۷ (۲۰۱۷)	۴	۵	۵	۳	۳	۴	۳	۳	۳	۴	۴	۳۸
جواهری و همکاران (۱۳۹۹)	۵	۳	۴	۳	۴	۴	۳	۴	۳	۴	۴	۳۷
درویش و همکاران (۱۳۹۹)	۵	۵	۴	۵	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴۳
افدس طینت و همکاران (۱۳۹۸)	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۳	۳	۴	۴	۵	۳۲
علایی نژاد و حاج حسینی (۱۳۹۸)	۴	۴	۳	۴	۴	۴	۴	۳	۳	۴	۴	۳۷

1. Guitouni
2. Gerlick & Liozu
3. Brush
4. Muresan
5. Kopec
6. Dzwonkowska
7. Turner et al

امتیازهای ارائه شده براساس شاخص مد، نشان داد، از مجموع ۱۳ پژوهش مرتبط با المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه، ۴ پژوهش باتوجه به اینکه از مجموع ۵۰ امتیاز، زیر ۳۰ دریافت کردند و برحسب دستورالعمل حد کفایت امتیاز این تحلیل پژوهش‌هایی که امتیاز ۳۰ و بالاتر را کسب کنند، مورد تایید هستند، حذف و به همین دلیل از دور بررسی خارج شدند. در ادامه اقدام به استخراج گزاره‌های پژوهش می‌شود. براین اساس به منظور تعیین گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه از روش امتیازی زیر استفاده می‌شود. نتایج از تایید ۶ گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه بر مبنای اطلاعات براساس حدبالای توزیع فراوانی حکایت دارد. در این بخش پس از واکاوی در مبنای نظری پژوهش‌های تایید شده، اقدام به تعریف هریک از گزاره‌های شناسایی شده طبق جدول (۵) شده است.

جدول ۵. گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه

گزاره‌ها	نمادها	تعاریف
اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	B1	گزاره‌ی اخلاق‌گرایی در المان تصمیم‌گیری ازدحامی، رویکردی مبتنی بر معنویت و وجدان‌گرایی در فرد تصمیم‌گیرنده است که اولویت در حفظ منافع را پابندی به ارزش‌هایی از اخلاق تلقی می‌کند که وابسته به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی و تربیتی فرد است. این گزاره به ایجاد پیش‌بینی در رفتار تصمیم‌گیرنده کمک می‌کند و زمینه‌ی افزایش پویایی و رضایت در تصمیم‌گیری‌های کثرت‌گرایانه را مهیا می‌کند (موریسن، ۲۰۱۹).
مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	B2	این گزاره در المان تصمیم‌گیری ازدحامی، گزاره‌ای مهم و متأثر از رویکردهای تصمیم‌گیرندگان نسبت به حفظ پابندی به مسائل اجتماعی است. در واقع افزایش ارزش‌های اجتماعی در تصمیم‌گیری رویکردی استوار بر کثرت‌گرایی منافع عمومی در سطح جامعه و بازار است که منافع منتج از آن می‌تواند به ایجاد رفاه اجتماعی بیشتر و برابر کمک کند (گیوتونی، ۲۰۲۰).
مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	B3	برپایه این گزاره در المان تصمیم‌گیری ازدحامی، شرایطی برای اقلیت‌های ذینفع ایجاد می‌شود تا باتوجه به حقوق شهروندی برابر، بصورت مساوی در

گزاره‌ها	نمادها	تعاریف
		تصمیم‌گیری‌ها مشارکت کنند. در این بعد تصمیم‌گیرندگان همچون مدیران براساس رویکردهای جذب دانش ذینفعان تلاش می‌کنند تا ضمن برآورده ساختن نیازها و انتظارات آنان، سطح رضایت در ذینفعان را به گونه‌ای برابر ارتقاء ببخشند. در واقع المان تصمیم‌گیری ازدحامی زمینه وفاق و حفظ منافع عمومی تمام گروه‌ها را ایجاد می‌کند (درویش و همکاران، ۱۳۹۹).
پابندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	B4	یکی دیگر از مضامین المان تصمیم‌گیری ازدحامی، رویکرد پیروی از قواعد و قوانین در تصمیم‌گیری و حفظ اصالت دستورات تکلیف شده در آن است. به عبارت دیگر حفظ رسمیت و خارج نشدن از قواعد و قوانین تدوین شده سبب می‌شود تا سطح کارکردهای تصمیم‌گیری به سمت ارزش زایی بیشتر و برابر حرکت کند (جوهری و همکاران، ۱۳۹۹).
کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	B5	المان تصمیم‌گیری ازدحامی، تضاد میان گروه‌ها را برطرف و عدالت را برقرار می‌نماید و قدرت نیز میان این گروه‌ها توزیع می‌کند، به نحوی که تنها یک گروه صاحب قدرت الزام وجود نداشته نباشد. این اهداف، همان اهداف و رسالتی است که نظام راهبری شرکتی با انتصاب یک مدیر در واحدهای تجاری، به دنبال آن است تا به ارزش‌های منصفانه و برابر برای ذینفعان دست یابند. به عبارت دیگر وجود این رویکرد در تصمیم‌گیری‌های ازدحامی سبب می‌شود تا رسالت واحدهای تجاری در راستای تأمین منافع همه گروه‌های ذینفع مورد توجه قرار گیرد. برای این منظور سیستم‌ها، قوانین و ارکان واحدهای تجاری باید آنگونه تنظیم شود تا ریسک‌های شرکت کنترل و مدیران نیز در راستای حفظ منافع سهامداران جزء و عمده و سایر ذینفعان شرکت پاسخگو باشند (درویش و همکاران، ۱۳۹۹).
مشروعیت در تصمیم‌گیری	B6	یکی از مهمترین موارد نقض تصمیم‌گیری کثرت‌گرایانه، عدم تطابق مشروعیت با اختیار است. به عبارت دیگر، قدرت غالباً جایی شکل می‌گیرد که به طور نامشروع، اعمال نفوذ شود. نظریه کثرت‌گرایی زمانی حد متعادلی در برابری ارزش به تمام ذینفعان حادث می‌شود که مفهوم قدرت با مشروعیت از یک سو و با اختیار از سویی دیگر، مقارن شد. در این صورت سطح تصمیم‌گیری‌های ازدحامی همراه با مشروعیت و اختیار و پاسخگویی همراه است (دزونکوسکا، ۲۰۱۸).

تحلیل اولویت‌بندی تفسیری (IRP)

همانطور که تشریح شد، در بخش کیفی پژوهش، مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز (A) و گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه (B) تعیین شدند. در این بخش باهدف تاثیرگذاری سطر « $\bar{L}$ » بر ستون « $\bar{I}$ » و یا برعکس و یا متقابل، اقدام به انجام فرآیندهای مربوط به این تحلیل می‌شود. بنابراین به منظور ایجاد ماتریس‌های تعاملی ابتدا می‌بایست سطح ارتباط مستقیم، متقارن و یا غیرمستقیم را همسو با توضیح‌ها مور توجه قرار داد. پس ابتدا پرسشنامه ماتریسی به ترتیب زیر تعیین می‌شود:

جدول ۶. ماتریس متقابل یکپارچگی مالیات سبز با المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه

گزاره‌ها مولفه‌ها	A/B	اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	پایبندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	مشروعیت در تصمیم‌گیری	
		B1	B2	B3	B4	B5	B6	
کاهش آلاینده‌گی‌ها	A1	۱	۱	۰	۱	۰	۱	بسیار زیاد
عدالت مالیاتی	A2	۱	۱	۰	۰	۱	۰	
اثربخشی رقابت	A3	۰	۰	۱	۰	۱	۰	
تقویت زیرساخت‌های تولید	A4	۰	۰	۰	۰	۰	۱	
		المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه						

حال باهدف ایجاد تفسیر تقابل مولفه‌های یکپارچگی مالیات سبز با گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه جدول زیر ارائه می‌شود.

جدول ۷. تحلیل تفسیری ماتریس متقابل بکارچگی مالیات سبز با المان تصمیم گیری
از دحامی/کثرت گرایانه

B6	B5	B4	B3	B2	B1	
پایبندی به مشروعیت در تصمیم گیری زمینه ساز کاهش آلاینده‌گی‌ها		پایبندی به اصول و قواعد در تصمیم گیری زمینه ساز کاهش آلاینده‌گی‌ها		پایبندی به مسئولیت اجتماعی زمینه ساز کاهش آلاینده‌گی‌ها	اخلاق گرایی در تصمیم گیری زمینه ساز کاهش آلاینده‌گی‌ها	A1
	پایبندی به کاهش تضاد منافع در تصمیم گیری زمینه ساز عدالت مالیاتی			پایبندی به مسئولیت اجتماعی زمینه ساز عدالت مالیاتی	اخلاق گرایی در تصمیم گیری زمینه ساز عدالت مالیاتی	A2
	پایبندی به کاهش تضاد منافع در تصمیم گیری زمینه ساز اثربخشی رقابت		پایبندی به جذب مشارکت ذینفعان در تصمیم گیری زمینه ساز اثربخشی رقابت			A3
پایبندی به مشروعیت در تصمیم گیری زمینه ساز تقویت زیرساخت‌ها						A4

بکارچگی مالیات سبز

المان تصمیم گیری از دحامی/کثرت گرایانه پایدار

باتوجه به نتایج کسب شده، در این بخش اقدام به ارزیابی سطح تاثیر گذاری هریک از گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه می‌شود. این ارزیابی، یک شیوه امتیازبندی براساس تدوین فرم امتیاز مقایسه زوجی است که نتیجه آن در بخش‌های بعدی تحلیل اولویت‌بندی ماتریسی مورد استفاده است.

جدول ۸. مقایسه زوجی گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه

شماره	مقایسه زوجی	Yes/No	شرح چگونگی تاثیر
B1 □ □ مقایسه زوجی در سطح اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری			
۱	B1 – B2	Yes ☒ No ☐	اخلاق‌گرایی در المان تصمیم‌گیری ازدحامی مبنایی برای تصمیم‌گیری مبتنی بر مسئولیت اجتماعی
۲	B2 – B1	Yes ☐ No ☒	
۳	B1 – B3	Yes ☐ No ☐	
۴	B3 – B1	Yes ☒ No ☐	مشارکت در تصمیم‌گیری محرک افزایش اخلاق‌گرایی در اتخاذ تصمیم‌های ازدحامی
۵	B1 – B4	Yes ☒ No ☐	اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری مبنایی برای پایبندی به اصول و قواعد در المان تصمیم‌گیری ازدحامی
۶	B4 – B1	Yes ☐ No ☒	
۷	B1 – B5	Yes ☒ No ☐	اخلاق‌گرایی در المان تصمیم‌گیری ازدحامی محرک کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری
۸	B5 – B1	Yes ☐ No ☒	
۹	B1 – B6	Yes ☐ No ☒	
۱۰	B6 – B1	Yes ☐ No ☒	
B2 □ □ مقایسه زوجی در سطح مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری			
۱۱	B2 – B3	Yes ☒ No ☐	مسئولیت اجتماعی در المان تصمیم‌گیری ازدحامی مبنایی برای جذب مشارکت در تصمیم‌گیری
۱۲	B3 – B2	Yes ☐ No ☒	
۱۳	B2 – B4	Yes ☐ No ☒	
۱۴	B4 – B2	Yes ☐ No ☒	
۱۵	B2 – B5	Yes ☐ No ☒	
۱۶	B5 – B2	Yes ☐ No ☒	
۱۷	B2 – B6	Yes ☐ No ☒	
۱۸	B6 – B2	Yes ☒ No ☐	مشروعیت در المان تصمیم‌گیری ازدحامی مبنایی برای پیگیری مسئولیت اجتماعی

این جدول به عنوان بخشی از تاثیرگذاری روابط ارائه شد که نشان می‌دهد، مثلاً مقایسه زوجی در سطح المان تصمیم‌گیری ازدحامی B دو گزاره سطح اخلاق‌گرایی در المان تصمیم‌گیری ازدحامی B1 و تصمیم‌گیری استوار بر مسئولیت اجتماعی B2 به صورت تاثیر $i - j$ باهم در ارتباط هستند که این به معنای آن است که اخلاق‌گرایی در المان تصمیم‌گیری ازدحامی محرکی برای افزایش تصمیم‌گیری استوار بر مسئولیت اجتماعی است. حال به منظور تشکیل ماتریس خودتعاملی ساختاری «SSIM» مقایسه‌های زوجی گزاره‌های پژوهش در جدول (۹) ارائه شده است. برای مقایسه‌های زوجی i امین شاخص به صورت دو به دو با تمام عناصر از $(i + 1)$ ام تا n ام مقایسه شدند. برای هر ارتباط پاسخ بله «C» یا خیر «N» داده شده و در صورت پاسخ مثبت، دلیل آن بیان می‌شود. در این صورت منطق تفسیری روابط زوجی به فرم پایه علمی منطقی تفسیری ارائه شده است. در این مرحله روابط به صورت ماتریس دستیابی به صورت «۱» یا «۰» وارد می‌شوند که در جدول (۹) ارائه شده‌اند. برپایه جدول (۸) خانه‌هایی که گزینه «Yes» دارند، عدد ۱ و خانه‌هایی که گزینه «No» دارند عدد ۰ قرار داده می‌شود. در واقع، این ماتریس از تبدیل ماتریس خودتعاملی ساختاری به یک ماتریس دو ارزشی صفر و یک بدست می‌آید.

جدول ۹. ماتریس دستیابی

		اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	پایبندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	مشروعیت در تصمیم‌گیری
		B1	B2	B3	B4	B5	B6
اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	B1	۱	۰	۱	۰	۰	۰
مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	B2	۱	۱	۰	۰	۰	۱
مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	B3	۰	۱	۱	۰	۰	۰
پایبندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	B4	۱	۰	۰	۱	۰	۰
کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	B5	۱	۰	۱	۱	۱	۰
مشروعیت در تصمیم‌گیری	B6	۰	۰	۰	۱	۱	۱

در ادامه در این مرحله اقدام به تشکیل امتیازها براساس تعامل شاخص‌های مقایسه شده برای تشکیل ماتریس دستیابی متعامل می‌شود.

جدول ۱۰. ماتریس دستیابی از نظر میزان انتقال‌پذیری ارتباط بین گزاره‌ها

		اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	پایبندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	مشروعیت در تصمیم‌گیری
		B1	B2	B3	B4	B5	B6
اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	B1	۱	۰	۱	۰	۰	۰
مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	B2	۱	۱	۰	۰	۰	۱
مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	B3	۱*	۱	۱	۱*	۰	۰
پایبندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	B4	۱	۰	۰	۱	۰	۱*
کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	B5	۱	۰	۱	۱	۱	۰
مشروعیت در تصمیم‌گیری	B6	۰	۰	۱*	۱	۱	۱

باتوجه به مشخص شدن، سطح تاثیرگذاری مستقیم و انتقالی گزاره‌های پژوهش، در گام بعد اقدام به تعیین درصدهای امتیاز مجموع سطح تاثیرگذاری‌ها می‌شود که این نتایج در قالب جدول (۱۱) ارائه شده است.

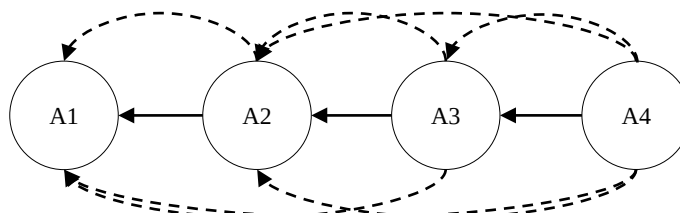
جدول ۱۱. درصد امتیازهای سطح تاثیرگذاری گزاره‌های المان تصمیم‌گیری از دحامی/کثرت‌گرایانه

متغیر مرجع		تاثیرگذاری مستقیم	عدم تاثیرگذاری	تاثیرگذاری انتقال‌پذیر	تاثیرگذاری تفسیری	تاثیرگذاری کلی	درصد تاثیرگذاری تفسیری
اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	B1	۲	۳	۰	۲	۷	۱۵/۵۵
مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	B2	۳	۳	۰	۲	۸	۱۷/۷۸
مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	B3	۲	۲	۲	۱	۷	۱۵/۵۵
پایبندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	B4	۲	۳	۱	۱	۷	۱۵/۵۵
کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	B5	۴	۲	۰	۲	۸	۱۷/۷۸
مشروعیت در تصمیم‌گیری	B6	۳	۲	۱	۲	۸	۱۷/۷۸
مجموع		۱۶	۱۵	۴	۱۰	۴۵	
درصد		۳۵/۵۵	۳۳/۳۴	۸/۸۸	۲۲/۲۳		

نتایج نشان داد، ۳۵/۵۵ درصد ارتباط بین گزاره‌های گزاره‌های امان تصمیم‌گیری ازدحامی، مستقیم و تنها ۸/۸۸ درصد دارای تاثیرگذاری انتقالی هستند. از مجموع تاثیرگذاری کلی استوار بر مقیاس زوجی بین گزاره‌های پژوهش مشخص شد، درصد تاثیرگذاری سه گزاره مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری (B2)، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری (B5) و مشروعیت در تصمیم‌گیری (B6) نسبت به بقیه گزاره‌ها بیشتر است که به معنای آن است که تاثیرگذاری امان تصمیم‌گیری ازدحامی در سطح شرکت‌های بازار سرمایه با هدف توسعه مسئولیت‌های اجتماعی، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری و مشروعیت در گسترش کثرت گرایانه منافع صورت می‌پذیرد. بنابراین با توجه به نقش تاثیرگذار سه گزاره امان تصمیم‌گیری ازدحامی، طبق جدول‌های (۱۰) و (۱۱) در قالب جدول (۱۲) اقدام به تعیین سطح تاثیرگذاری گزاره‌های مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری (B2)، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری (B5) و مشروعیت در تصمیم‌گیری (B6) نسبت به تقویت یکپارچگی مالیات سبز می‌شود.

جدول ۱۲. بررسی تاثیرگذاری تفسیری سطح یکپارچگی مالیات سبز

		کاهش آلاینده‌گی‌ها	عدالت مالیاتی	اثربخشی رقابت	تقویت زیرساخت‌های تولید
		A1	A2	A3	A4
کاهش آلاینده‌گی‌ها	A1	-			
عدالت مالیاتی	A2	۱	-		
اثربخشی رقابت	A3	۰۱	۱	-	
تقویت زیرساخت‌های تولید	A4	۱	۰۱	۱	-

نمودار ۱. فرآیندهای انتقال‌پذیری بین مولفه‌های یکپارچگی مالیات سبز

همانطور که مشاهده می‌شود بیشترین سطح انتقال‌پذیری در این گزاره براساس تاثیرگذاری انتقالی کاهش آلاینده‌گی‌ها و عدالت مالیاتی نسبت دو مولفه دیگر است. در واقع این نتیجه نشان می‌دهد، وجود سه گزاره مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری (B2)، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری (B5) و مشروعیت در تصمیم‌گیری هژمونی قدرت (B6) ضمن تاثیرگذاری بر سایر مولفه‌ها، بیشترین تقویت در حوزه یکپارچگی مالیات سبز را ایجاد می‌کند. براساس نتایج کسب شده، جدول زیر رتبه‌های مربوط به اجرای فرآیندهای اولویت‌بندی تفسیری (IRP) را نشان می‌دهد.

جدول ۱۳. اولویت‌بندی سطح وابستگی و نفوذ یکپارچگی مالیات سبز

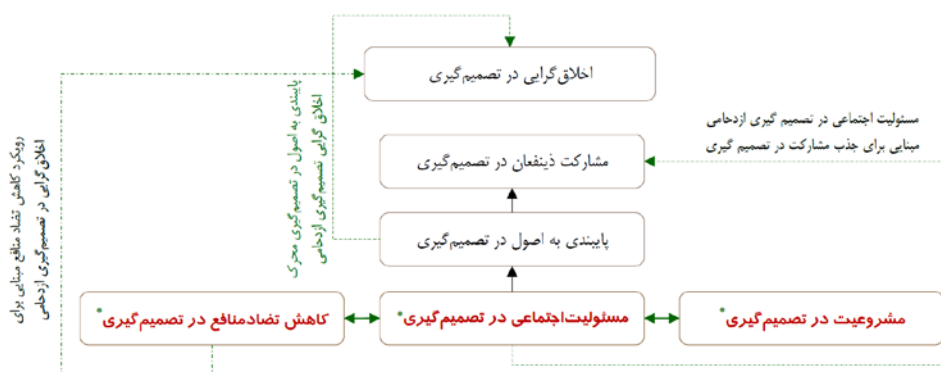
		A1	A2	A3	A4	سطح وابستگی D	تفاوت D - B	Rank
کاهش آلاینده‌گی‌ها	A1	-	۳	۲	۳	۸	۴	۱
عدالت مالیاتی	A2	۲	-	۲	۳	۷	۳	۲
اثربخشی رقابت	A3	۱	۱	-	۱	۳	-۲	۳
تقویت زیرساخت‌های تولید	A4	۱	۱	۱	-	۳	-۴	۴
سطح نفوذ B		۴	۴	۵	۷	۱۹		

این جدول نشان می‌دهد، اثربخش‌ترین پیامد هماهنگی مالیات سبز براساس گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی مربوط به کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی «A1» است. از طرف دیگر سطح وابستگی به عنوان جمع سطری اثربخش پذیرترین یکپارچگی مالیات سبز، نشان‌دهنده تاثیرپذیر بودن از سایر مولفه‌ها است که براین اساس بالاترین مربوط به تاثیرپذیری تقویت زیرساخت‌های تولید از سایر یکپارچگی مالیات سبز محسوب می‌شود. پس از تعیین اثربخش‌ترین مولفه‌های پژوهش در این بخش با ارجاع به جدول‌های (۹)، (۱۰) و (۱۱) نسبت به تعیین مجموعه شاخص‌های خروجی، ورود و عناصر مشترک برای تدوین مدل سلسله‌مراتبی «TISM» یعنی مدل لایه‌های ساختاری اقدام است.

جدول ۱۴. مجموعه شاخص خروجی، ورودی و عناصر مشترک گزاره‌ها

گزاره‌های پژوهش	اختصار	شاخص خروجی	شاخص ورودی	عناصر مشترک	سطح
اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری	B1	۱،۳	۱،۲،۳،۴،۵	۱،۳	I اول
مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری	B2	۱،۲،۶	۲،۳	۲	IV چهارم
مشارکت ذینفعان در تصمیم‌گیری	B3	۱،۲،۳،۴	۱،۳،۵،۶	۱،۳	II دوم
پابندی به اصول و قواعد در تصمیم‌گیری	B4	۱،۴،۶	۳،۴،۵،۶	۴	III سوم
کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری	B5	۱،۳،۴،۵	۵،۶	۵	IV چهارم
مشروعیت در تصمیم‌گیری	B6	۳،۴،۵،۶	۲،۴،۶	۴،۶	IV چهارم

همانطور که مشخص شد، سه گزاره‌ی مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری (B2)، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری (B5) و مشروعیت در تصمیم‌گیری (B6) دارای تأثیرگذارترین گزاره در بین سایر گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه است. همچنین مشخص شد، کم‌اثرترین گزاره اخلاق‌گرایی در تصمیم‌گیری «B1» است که نشان می‌دهد نقش چندانی در تقویت هماهنگی مالیات سبز ندارند که براین اساس اقدام به ارائه ماتریس مخروطی به منظور شناسایی تأثیرگذارترین المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه در قالب شکل (۶) می‌شود.

شکل ۶. سطح بندی المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه

همانطور که مشاهده می‌شود، سه گزاره مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری (B2)، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری (B5) و مشروعیت در تصمیم‌گیری (B6) به عنوان تاثیرگذارترین گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه در شرکت‌های مورد بررسی محسوب می‌شود، زیرا در سطح آخر شکل (۴) یعنی سطح چهارم قرار گرفته است. در نهایت بامشخص شدن، تاثیرگذارترین گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه، اقدام به وزن‌دهی مربوط به هریک از مولفه‌های پژوهش یعنی یکپارچگی مالیات سبز می‌شود. به عبارت دیگر این بخش به دنبال مشخص کردن سطح تعیین اثرگذاری گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی است که باعث می‌شود تا سطح یکپارچگی مالیات سبز تقویت شود.

جدول ۱۵. انتخاب مهمترین یکپارچگی مالیات سبز تحت وجود گزاره‌های المان تصمیم‌گیری ازدحامی

Rank	D - B تفاوت	سطح وابستگی D	A4	A3	A2	A1	
۱	۱/۷۷	۴/۷۷	۰/۹۷	۱/۰۴	۲/۷۶	—	A1
۲	۰/۲۶	۳/۹۹	۰/۸۸	۰/۹۵	—	۲/۱۶	A2
۳	-۰/۸۳	۱/۶۷	۰/۶۲	—	۰/۴۸	۰/۵۷	A3
۴	-۱/۳	۱/۱۷	—	۰/۵۱	۰/۳۹	۰/۲۷	A4
			۲/۴۷	۲/۵	۳/۷۳	۳	سطح نفوذ B

با مقایسه فرآیند اولویت‌بندی تفسیری ساده در جدول (۱۳) و اولویت‌بندی تفسیری در جدول بالا در مورد یکپارچگی مالیات سبز مشخص می‌شود، رتبه‌بندی‌ها در انتخاب تاثیرگذارترین یکپارچگی مالیات سبز هم از نظر تفسیری و هم از نظر وزنی با هم مشابه هستند. این نتایج را می‌توان به صورت تطبیق در جدول زیر مشاهده کرد.

جدول ۱۶. رتبه‌های تطبیقی برای فرآیند اولویت‌بندی تفسیری ساده و وزنی

رتبه بندی تفسیری وزنی	رتبه بندی تفسیری ساده	کاهش آلاینده‌گی‌ها*	عدالت مالیاتی	اثر بخشی رقابت	تقویت زیرساخت‌های تولید
۱	۱	A1	A2	A3	A4
۲	۲			۳	۴
۳	۳				
۴	۴				

در واقع در تحلیل اوزان فرآیند اولویت‌بندی تفسیری (IRP) باید بیان کرد وزن بالای هریک از مولفه‌ها، نشان‌دهنده سطح بیشتر یکپارچگی مالیات سبز در شرکت‌های بازار است. براساس این نتیجه باید بیان کرد تاثیرگذارترین پیامد، مالیات سبز پایدار، کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی است که بالاترین سطح اولویت در ابعاد یکپارچگی مالیات سبز را داراست که تحت تاثیر گزاره‌های *المان* تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه بیشترین تقویت را تجربه می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

همواره یکی از مهمترین دغدغه‌های بازار سرمایه به دلیل جدایی مالکیت از مدیریت، تفاوت ارزش‌ها و منافع مورد توجه بین سهامداران با شرکت‌ها است. با رشد علم و تغییرات اجتماعی، حساسیت نسبت به سطح تصمیم‌گیری‌ها از تصمیم‌گیری‌های به تنها منفعت طلبانه و خودخواهانه شرکت‌ها افزایش یافت و رویکردهای علمی در این زمینه برای شناخت بهتر کارکردهای تصمیم‌گیری شرکت‌ها مطرح شد. *المان* تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه سطحی از گرفتن شیوه‌های تصمیم‌گیری است که منافع دارای حداکثریت ذینفعان را مدنظر قرار می‌دهد. وجود چنین ارزش‌هایی در تصمیم‌گیری، ضمن اینکه می‌تواند به ایجاد تعامل بیشتر بین شرکت با ذینفعان منجر شود، می‌تواند به افزایش پایداری در حوزه‌های مختلف همچون محیط‌زیست، مالیات، اقتصاد و ... کمک کند (درویش و همکاران، ۱۳۹۹). در این پژوهش شناخت یکپارچگی مالیات سبز براساس مضامین *المان* تصمیم‌گیری ازدحامی در سطح بازار سرمایه مدنظر بوده است. نتایج نشان داد، براساس فرآیندهای تحلیلی همسو با پرسش اول و دوم پژوهش، ۴ مولفه کلان در باب یکپارچگی مالیات سبز و ۶ مضمون گزاره‌ای در باب *المان* تصمیم‌گیری ازدحامی/کثرت‌گرایانه از طریق تحلیل فراترکیب و باتوجه به غربالگری سیستماتیک از متون پژوهش‌های مشابه تعیین شد. براساس انجام تحلیل تفسیری وزنی هریک از مولفه‌ها و گزاره‌ها در شرکت‌های بازار سرمایه مشخص شد، شاخص‌ترین سطح *المان* تصمیم‌گیری ازدحامی در شرکت‌های بازار سرمایه مربوط به سه مضمون گزاره‌ای مسئولیت اجتماعی در تصمیم‌گیری (B2)، کاهش تضاد منافع در تصمیم‌گیری (B5) و مشروعیت در تصمیم‌گیری (B6) است. در واقع این نتیجه نشان می‌دهد، سطح مهمترین گزاره‌ها از منظر مدیران شرکت‌های بازار سرمایه در راستای *المان* تصمیم‌گیری ازدحامی یا کثرت‌گرایانه، وجود

مسئولیت‌های اجتماعی در تصمیم‌گیری‌های شرکت و افشای اطلاعات آن به منظور افزایش سطح تعهد شرکت نسبت به منافع اجتماعی، نقش مهم و تاثیرگذاری در افزایش برابری و اعتدال در عملکردهای شرکت در فضای رقابتی بازار سرمایه دارد. مسئولیت‌های اجتماعی ضمن اینکه نگاه مسئولانه شرکت نسبت به محیط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی را نشان می‌دهد، در عین حال به عنوان یک برتری رقابتی می‌تواند به افزایش سطح پذیرش شرکت توسط ذینفعان کمک کند چراکه وجود دغدغه‌های اجتماعی همچون محیط‌زیست امروزه شرکت‌های پیشرو در عرصه‌های اجتماعی را در بین سهامداران و سرمایه‌گذاران محبوب تر جلوه نمایی می‌کند. از طرف دیگر، وجود رویکردهای کاهنده تضاد منافع در تصمیم‌گیری‌های شرکت نشان دهنده اهمیت منافع ذینفعان و بازخورد جریان اطلاعات به سهامداران است که سبب می‌شود تا ذینفعان نسبت به تعهد شرکت در برابر منافع خودشان واکنش مثبت‌تری نشان دهند. در واقع شرکت‌هایی که توانایی کاهندگی تضاد و تعارض منافع در شرایط نمایندگی با ذینفعان خود را دارا و از سطحِ المانِ تصمیم‌گیری ازدحامی بالاتری برخوردار هستند که براساس آن می‌توانند کارکردهای اثربخش‌تری از اعتماد و اطمینان بازار سرمایه را برای خود فراهم کنند. همچنین مشخص شد، مشروعیت در تصمیم‌گیری‌ها عامل دیگری در افزایش سطحِ المانِ تصمیم‌گیری ازدحامی است. مشروعیت درِ المانِ تصمیم‌گیری ازدحامی سطحی از برابری قوانین با حوزه اختیارات تصمیم‌گیرندگان در شرکت‌ها است که به واسطه وجود نظارت‌های اثربخش و تقویت ابعاد فرهنگی و رفتاری آنان می‌تواند به افزایش پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری در قبال ذینفعان منجر شود. به عبارت دیگر گزاره مشروعیت درِ المانِ تصمیم‌گیری ازدحامی نیز سطحی از کارکردهای تصمیم‌گیری در شرایط تضاد منافع را نشان می‌دهد که با افزایش پاسخگویی در برابر اختیارات و مسئولیت‌های مورد تصدی، تلاش می‌کنند تا ارزش‌های برابر در بین تمام ذینفعان را تقویت کنند.

در واقع این نتایج بیان‌کننده این واقعیت است که المانِ تصمیم‌گیری ازدحامی پیگیری سطح چشمگیری از ارزش‌های اجتماعی کثرت‌گرایانه را تشریح می‌کند، یکپارچگی مالیات سبز را برای آیندگان بسیار مغتنم می‌شمارد، چراکه با افزایش مالیات‌های سبز، شرکت‌ها برای توسعه مسئولیت‌های اجتماعی خود تلاش می‌کنند تا با تقویت زیرساخت‌های تولید از حجم آلاینده‌گی‌های خود بکاهند و از طریق افشای اطلاعات اختیاری در قالب صورت‌های مالی، اطمینان و اعتماد اجتماعی را به واسطه بینش در تصمیم‌گیری‌های ازدحامی را غنا بخشند. به عبارت دیگر، وجود لایه‌های المانِ تصمیم‌گیری ازدحامی

به واسطه توسعه ارزش‌هایی از محیط بازار و خواست و نیاز ذینفعان می‌تواند به تداوم و هماهنگی مالیات سبز کمک کند. اما اثربخش‌ترین مولفه هماهنگی مالیات سبز تحت وجود سه محرک المان تصمیم‌گیری ازدحامی، کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی است. به عبارت دیگر براساس اولویت بندی یکپارچگی مالیات سبز، مشخص شد کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی به دلیل پیگیری ارزش‌های منتج از المان تصمیم‌گیری ازدحامی به طور پایدارتری در سطح بازار سرمایه تداوم می‌یابد. زیرا تغییر ارزش‌ها می‌تواند زمینه‌ساز تغییر فرهنگ و هنجارهای عملکردی شرکت‌ها نسبت به محیط‌زیست شود. در واقع کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی، محتمل‌ترین پیامد مولفه‌های هماهنگی مالیات سبز است که سبب می‌شود تا کارکردهای رقابتی و زیرساختی تولید سبز تقویت شوند و این موضوع ضمن کاهش هزینه‌های تولید همچون هزینه سربار و هزینه استهلاک شرکت‌ها، باعث شود کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی تقویت شوند. نتیجه کسب شده با پژوهش‌های براش (۲۰۲۰)؛ مورسین (۲۰۱۹)؛ درویش و همکاران (۱۳۹۹) و اقدس‌طینت و همکاران (۱۳۹۸) همپوشانی دارد.

براساس نتایج کسب شده پیشنهاد می‌شود، نهادهای نظارتی همچون سازمان بورس اوراق بهادار با همکاری سایر نهادهای نظارتی در گام اول نسبت به افزایش سطح ارزش‌های برابر، چه از نظر ذینفعان و چه از نظر توسعه پایدار در تصمیم‌گیری‌ها، سیاست‌ها و راهبردهای لازم را مدون کنند. این به معنای آن است که با نزدیک کردن ارزش‌های صنعت و شرکت‌های فعال در بازار سرمایه، نسبت به گرفتن راهبردهای واقع‌گرایانه در حوزه‌های کلان همچون هماهنگی مالیات سبز، اقدامات لازم را انجام دهند. چراکه از این طریق می‌توانند از ظرفیت‌های هماهنگی مالیات سبز ضمن اینکه به تقویت زیرساخت‌های تولید و اثربخشی رقابتی در بین شرکت‌ها کمک می‌کند، در عین حال سبب شوند تا آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی در قالب چشم‌اندازهای کلان به تدریج کاهش یابند و محیط‌زیست به عنوان منبعی راهبردی در توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی کشور به واسطه بینش ارزش‌های تصمیم‌گیری، حفظ شود. از طرف دیگر پیشنهاد می‌شود، شرکت‌ها از طریق ارتقای ارزش‌های ازدحامی در تصمیم‌گیری‌ها خود تلاش کنند اعتماد و اطمینان را به واسطه افشای اطلاعات به موقع و قابل اتکا به ذینفعان، جلب کنند و شکاف هزینه نمایندگی را کاهش دهند. یکی از این ارزش‌ها که در نتایج این پژوهش بر آن تمرکز شد، کاهش آلاینده‌گی‌های زیست‌محیطی بوده است که به دلیل تقویت ارزش‌های تصمیم‌گیری ازدحامی باعث می‌شوند مسئولیت شرکت‌ها در قبال آیندگان بیشتر و بیشتر و این موضوع باعث افزایش اطمینان و اعتماد شود.

منابع

- اسلامولیان، کریم؛ استاذزاد، علی حسین. (۱۳۹۴). مالیات سبز در بخش‌های انرژی و کالای نهایی در ایران: رویکرد نظریه بازی‌ها، *پژوهشنامه اقتصاد انرژی ایران*، ۵(۱۷): ۱-۳۷.
- اقدس‌طینت، جواد؛ پورفرج، علیرضا؛ کریمی‌موغاری، زهرا. (۱۳۹۸). ماهیت ترکیبی تصمیم‌گیری: «بهینه‌سازی» و «تصمیم‌گیری نهادی»، *دوفصلنامه جستارهای اقتصادی*، ۱۶(۳۲): ۱۲۱-۱۴۷.
- امامی‌میددی، علی؛ گلی، زینت؛ مرشدی، بهنام. (۱۳۹۷). تأثیر وضع مالیات سبز بر زیربخش صنعتی «تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی»، *فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی*، ۲۶(۸۶): ۲۰۳-۲۳۴.
- ایزدخواستی، حجت؛ عرب‌مازار، علی اکبر؛ خوشنام‌وند، مژگان. (۱۳۹۶). تحلیل تأثیر مالیات سبز بر میزان انتشار آلاینده‌ها و شاخص سلامت در ایران: الگوی معادلات همزمان. *اقتصاد و الگو سازی*، ۸(۲۹): ۸۹-۱۱۷.
- آهن‌گری، عبدالمجید؛ فرازمند، حسن؛ منتظر حجت، امیرحسین؛ هفت‌لنگ، رضا. (۱۳۹۷). اثرات مالیات سبز بر رشد اقتصادی و رفاه در ایران: رویکرد تعادل عمومی تصادفی پویا (DSGE). *مجله علمی پژوهشی اقتصاد مقداری*، ۱۵(۱): ۲۷-۶۱.
- جواهری، حدیث؛ امیری، مجتبی؛ سیدجوادین، سیدرضا؛ فرهی، علی؛ امین، فرشته. (۱۳۹۹). ارائه الگوی تصمیم‌گیری اخلاقی مدیران منابع انسانی؛ مورد مطالعه: سازمان‌های فعال در صنعت دارو، *مطالعات رفتار سازمانی*، ۹(۳): ۳۱-۸۴.
- حیدری، مهدی؛ یعقوب‌نژاد، یحیی؛ هلالی، ریحانه؛ عباسپور، مرتضی. (۱۳۹۴). ارائه مدلی جهت تعیین نرخ بهینه مالیات‌های زیست‌محیطی (با تأکید بر اثر تخصیص مجدد در صنعت برق ایران)، *پژوهشنامه مالیات (نشریه علمی)*، ۲۳(۲۶): ۱۸-۳۹.
- درویش، حدیثه؛ بنی‌مهد، بهمن؛ نیکومرام، هاشم؛ رهنمای‌رودپشتی، فریدون. (۱۳۹۹). نظام راهبری و کثرت‌گرایی فرهنگی، *حسابداری مدیریت*، ۱۳(۴۵): ۶۳-۷۶.
- ستوده‌نیاکرانی، سلمان؛ احمدی شادمهری، محمدطاهر؛ رزمی، سیدمحمدجواد. (۱۳۹۹). بررسی اثر مالیات سبز بر مصرف انرژی‌های فسیلی (بنزین، گاز طبیعی و نفت کار) در ایران با استفاده از الگوی تعادل عمومی محاسبه‌پذیر پویای بازگشتی (RDCGE)، *پژوهشنامه اقتصاد کلان*، ۱۵(۲۹): ۷۳-۹۷.
- ستوده‌نیاکرانی، سلمان؛ احمدی شادمهری، محمدطاهر؛ رزمی، سیدمحمدجواد. (۱۳۹۹). بررسی اثر مالیات سبز بر مصرف انرژی و رفاه اجتماعی در ایران با استفاده از الگوی تعادل عمومی محاسبه‌پذیر پویای بازگشتی (RDCGE)، *فصلنامه علمی پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی*، ۱۰(۴۰): ۳۴-۱۵.
- سیدنژادفهمی، سیدرضا؛ اقدامی، اسماعیل. (۱۳۹۰). مالیات سبز در مسیر توسعه پایدار، *ماهنامه بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی*، ۳(۴۱): ۹۱-۱۰۰.

صادقی، سیدکمال؛ بهشتی، محمدباقر؛ رنج‌پور، رضا؛ ابراهیمی، سعید. (۱۳۹۷). تحلیل تجربی تأثیر مالیات‌های مستقیم بر توزیع درآمد در ایران: کاربرد مدل خودرگرسیون برداری عامل افزوده، *پژوهشنامه مالیات (نشریه علمی)*، ۲۶(۳۷): ۴۱-۷۲.

علایی‌نژاد، حمید؛ حاج‌حسینی، مرتضی. (۱۳۹۸). کثرت‌گرایی بیل و رستال؛ و وحدت‌گرایی حداقلی در مورد منطق، فلسفه و کلام اسلامی، ۵۲(۲): ۲۸۹-۳۰۹.

علی‌نژاد، شهناز؛ بنی‌مهد، بهمن؛ اوحدی، فریدون. (۱۳۹۴). اثر مدت تصدی مدیرعامل بر رشد ارزش افزوده شرکت، *حسابداری مدیریت*، ۸(۲۵): ۱-۱۱.

موسوی اعظم، سیدمصطفی. (۱۳۹۵). معناشناسی، هستی‌شناسی و خاستگاه کثرت‌تحلیلی در حکمت، *نشریه پژوهش‌های هستی‌شناختی*، ۹(۱): ۱۰۵-۱۲۵.

مهرانی، ساسان؛ ثقفی، علی؛ موسی‌خانی، محمد؛ سپاسی، سحر. (۱۳۹۰). عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری اخلاقی حسابداران رسمی ایران، *اخلاق در علوم و فناوری*، ۶(۳): ۶-۱۲.

واعظ، سیدعلی؛ دارش، فرشته؛ بصیرت، مهدی؛ کعب‌عمیر، احمد. (۱۳۹۷). ارزیابی پایداری مالیاتی و ریسک مالیاتی آتی شرکت با تأکید بر نوع مالکیت، *پژوهشنامه مالیات*، ۲۶(۴۰): ۱۸۵-۲۰۴.

References

- Aghdas tinat, Javad, Porfaraj, Alireza, Karimi-moghari, Zahra. (2018). The combined nature of decision-making: "optimization" and "institutional decision-making", *two-quarterly journal of economic research*, 16(32): 121-147. (In Persian).
- Ahangari, Abdul Majid., Farazmand, Hassan, Montazer Hojat, Amir Hossein., Haftlang, Reza. (2017). the Effects of Green Tax on Economic Growth and Welfare in Iran: A Dynamic Stochastic General Equilibrium (DSGE) Approach. *Scientific Research Journal of Quantitative Economics*, 15(1): 27-61. (In Persian).
- Alainejad, Hamid, Haj Hosseini, Morteza. (2018). Bill and Restal's pluralism; and Minimal Unitarianism in Islamic Logic, *Philosophy and Theology*, 52(2): 289-309. (In Persian).
- Alinejad, Shahnaz, Banimahd, Bahman, Ohadi, Fereydoun. (2014). The effect of CEO's tenure on the company's added value growth, *Management Accounting*, 8(25): 1-11. (In Persian).
- Bauer, T., Kourouxous, T. & Krenn, P. (2018). Taxation and agency conflicts between firm owners and managers: a review, *Business Research*, 11(3): 33-76. <https://doi.org/10.1007/s40685-017-0054-y>.
- Brush, E. (2020). Inconvenient truths: pluralism, pragmatism, and the need for civil disagreement, *Journal of Environmental Studies and Sciences*, 10(2):160-168. <https://doi.org/10.1007/s13412-020-00589-7>.
- Darvish, Hadis., Banimahd, Bahman., Nikumram, Hashem., Rahnamai Rudpashti, Fereydoun. (2019). *Management system and cultural pluralism, management accounting*, 13(45): 63-76. (In Persian).

- Daugbjerg, C., Svendsen, G, T. (2010). Designing green taxes in a political context: from optimal to feasible environmental regulation, *Environmental Politics*, 12(4): 76-95. <https://doi.org/10.1080/09644010412331308384>.
- De Miguel, C., Montero, M., Bajona, C. (2015). Intergenerational effects of a green tax reform for a more sustainable social security system, *Energy Economics*, 52(1): 117-129. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2015.08.025>.
- Dyrengr, S., Hanlon, M., Maydew, E. (2014). Rolling the Dice: When does Tax Avoidance Result in Tax Uncertainty? Working paper, Duke University, Massachusetts Institute of Technology, and The University of North Carolina.
- Dzwonkowska, D. (2018). Is Environmental Virtue Ethics Anthropocentric?, *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, 31(2): 723-738. <https://doi.org/10.1007/s10806-018-9751-6>.
- Emami Meybodi, Ali., Goli, Zenet., Morshidi, Behnam. (2018). The effect of imposing a green tax on the industrial subsector "Production of other non-metallic mineral products", *Economic Research and Policy Quarterly*, 26(86): 203-234.(In Persian).
- Gerlick, J, A., Liozu, S, M. (2020). Ethical and legal considerations of artificial intelligence and algorithmic decision-making in personalized pricing, *Journal of Revenue and Pricing Management*, 19(1): 85-98. <https://doi.org/10.1057/s41272-019-00225-2>.
- Ghaith, A, F., Epplin, F, M. (2017). Consequences of a carbon tax on household electricity use and cost, carbon emissions, and economics of household solar and wind, *Energy Economics*, 67(2): 159-168. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2017.08.012>.
- Guitouni, A. (2020). Sustainable Value Management: Pluralistic, Multi-Criteria, and Long-Term Decision-Making, *Responsible Research for Better Business*, 149-182. https://doi.org/10.1007/978-3-030-37810-3_8.
- Halbesleben, J.R.B., Wheeler, A.R. and Buckley, M.R. (2007). Understanding pluralistic ignorance in organizations: application and theory, *Journal of Managerial Psychology*, 22(1): 65-83. <https://doi.org/10.1108/02683940710721947>.
- Heydari, Mehdi, Yaqubnejad, Yahya, Helali, Rehane, Abbaspour, Morteza. (2015). presenting a model to determine the optimal rate of environmental taxes (with an emphasis on the effect of reallocation in Iran's electricity industry), *Tax Research (Scientific Journal)*, 23(26): 18-39. (In Persian).
- Ho, J., Huang, Ch, J., Karuna, Ch. (2020). Large shareholder ownership types and board governance, *Journal of Corporate Finance*, 65(2): 113-154. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2020.101715>.
- Hou, X., Liu, J., Zhang, D. (2018). Regional sustainable development: The relationship between natural capital utilization and economic development, *Sustainable Development*, 27(1): 183-195.
- Hsu, Ch., Zhang, Y, Q., Ch, P., Aqdas, R., Chupradit, S., Nawaz, A. (2021). A step towards sustainable environment in China: The role of eco-innovation renewable energy and environmental taxes, *Journal of Environmental Management*, 299(1): 130-155. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2021.113609>.
- Hutchens, M., Rego, S, O. (2015). Tax Risk and the Cost of Equity Capital. Working paper, Indiana University.

- Ishaque, M. (2020). Cognitive approach to understand the impact of conflict of interests on accounting professionals' decision-making behavior, *Accounting Forum*, 44(1): 64-98. <https://doi.org/10.1080/01559982.2019.1583303>.
- Islamloian, Karim., Ostadzad, Alihossein. (2014). Green tax in the energy and final goods sectors in Iran: a game theory approach, *Iran Energy Economics Research Journal*, 5(17): 1-37.(In Persian).
- Javaheri, Hadith, Amiri, Mojtabi, Seyed Javadin, Seyed Reza, Farhi, Ali, Amin, Fereshte. (2019). Presenting the ethical decision-making model of human resource managers; Case study: active organizations in the pharmaceutical industry, *Organizational Behavior Studies*, 9(3): 31-84. (In Persian).
- Janova, J., Hampel, D., Nerudova, D. (2019). Design and validation of a tax sustainability index, *European Journal of Operational Research*, 278(3/1): 916-926 <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2019.05.003>.
- Karydas, Ch., Zhang, L. (2018). Green tax reform, endogenous innovation and the growth dividend, *Journal of Environmental Economics and Management*, <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2017.09.005>.
- Kinander, M. (2018). Conflicts of interest in finance: Does regulating them reduce moral judgment, and is disclosure harmful? *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 26(3): 334-350. <https://doi.org/10.1108/JFRC-12-2016-0108>.
- Kopec, M. (2018). A pluralistic account of epistemic rationality, *Synthese*, 195(3): 3571-3596. <https://doi.org/10.1007/s11229-017-1388-x>.
- Koska, O.A., Stähler, F. and Yeni, O. (2021). Trade and commodity taxes as environmental instruments in an open economy", *Journal of Economic Studies*, 48(2): 333-353. <https://doi.org/10.1108/JES-08-2019-0362>.
- Lorenzi, P. (2017). A Different Carbon Tax: The Sustainable Green Tariff. *Society*, 54(2): 342-345. <https://doi.org/10.1007/s12115-017-0149-2>.
- Marconi, D. (2012). Trade, Technical Progress and the Environment: the Role of a Unilateral Green Tax on Consumption, *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*, 16(3): 297-316. <https://doi.org/10.1080/16081625.2009.9720845>.
- Mehrani, Sasan., Thaghafi, Ali., Musakhani, Mohammad., Sepasi, Sahar. (2011). Effective factors on the ethical decision-making of certified public accountants of Iran, *Ethics in Science and Technology*, 6(3): 6-12.(In Persian).
- Moller, N, F. (2019). Energy Demand, Substitution and Environmental Taxation: An Econometric Analysis of Eight Subsectors of the Danish Economy, *Energy Economics journal*, 61(2): 97-109.
- Mousavi Azam, Seyed Mustafa. (1395). Semantics, ontology and the origin of analytical pluralism in wisdom, *Ontological Research Journal*, 9(1): 105-125. (In Persian).
- Muresan, V. (2019). A Pluralist Ethical Decision-making Procedure, *Journal of applied ethics and philosophy*, 4(4): 11-21. <https://doi.org/10.14943/jaep.4.11>.
- Niu, T., Yao, X., Shao, Sh., Li, D., Wang, W. (2018). Environmental tax shocks and carbon emissions: An estimated DSGE model, *Structural Change and Economic Dynamics*, 47(3): 9-17. <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2018.06.005>.
- Oueslati, W. (2020). Growth and welfare effects of environmental tax reform and public spending policy, *Economic Modelling*. 2015. 45: 1-13.
- Rodriguez, M., Robaina, M., Tentonio, C. (2019). Sectoral effects of a Green Tax Reform in Portugal, *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 104(2): 408-418.

- Sadeghi, Syed Kamal., Beheshti, Mohammad Baqer., Ranjpour, Reza, Ebrahimi, Saeed. (1397). Empirical analysis of the effect of direct taxes on income distribution in Iran: the application of autoregression model of added factor, *Research Journal of Taxation (Scientific Journal)*, 26(37): 41-72. (In Persian).
- Seyednejadfahim, Seyyedreza, Esmaili. (1390). Green tax in the path of sustainable development, monthly review of economic issues and policies, 3/4(11): 91-100. (In Persian).
- Sotoudehniakarani, Salman, Ahmadi Shadmehri, Mohammad Taher, Razmi, Seyed Mohammad Javad. (2019). Investigating the effect of green tax on the consumption of fossil energy (gasoline, natural gas and working oil) in Iran using the recursive dynamic computable general equilibrium (RDCGE) model, *Macroeconomic Research*, 15(29): 73-97.(In Persian).
- Sotoudehniakarani, Salman, Ahmadi Shadmehri, Mohammad Taher, Razmi, Seyed Mohammad Javad. (2019). Investigating the effect of green tax on energy consumption and social welfare in Iran using the recursive dynamic computable general equilibrium (RDCGE) model, *Economic Growth and Development Research Quarterly*, 10(40): 15-34.(In Persian).
- Turner, S., Dlima, D., Hudson, E., Morris, S., Sheringham, J., Swart, N., Fulop, N, J. (2017). Evidence use in decision-making on introducing innovations: a systematic scoping review with stakeholder feedback, *Implementation Science*, 12(2):145-177. <https://doi.org/10.1186/s13012-017-0669-6>.
- Waez, Seyyed Ali, Darash, Fereshte, Basirt, Mehdi, Kaab Umair, Ahmed. (2018). Assessing the tax stability and future tax risk of the company with an emphasis on the type of ownership, *Research Journal of Taxation*, 26(40): 185-204. (In Persian).
- Xin, X., Wang, X., Tian, X., Zigenm Ch., Chen, K. (2019). Green scheduling model of shuttle tanker fleet considering carbon tax and variable speed factor, *Journal of Cleaner Production*, 234(10): 1134-1143.
- Zhu, N., Bu, Y., Mbroh, N. (2020). Green financial behavior and green development strategy of Chinese power companies in the context of carbon tax, *Journal of Cleaner Production*, 245(1): 134-169. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118908>.

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 license.